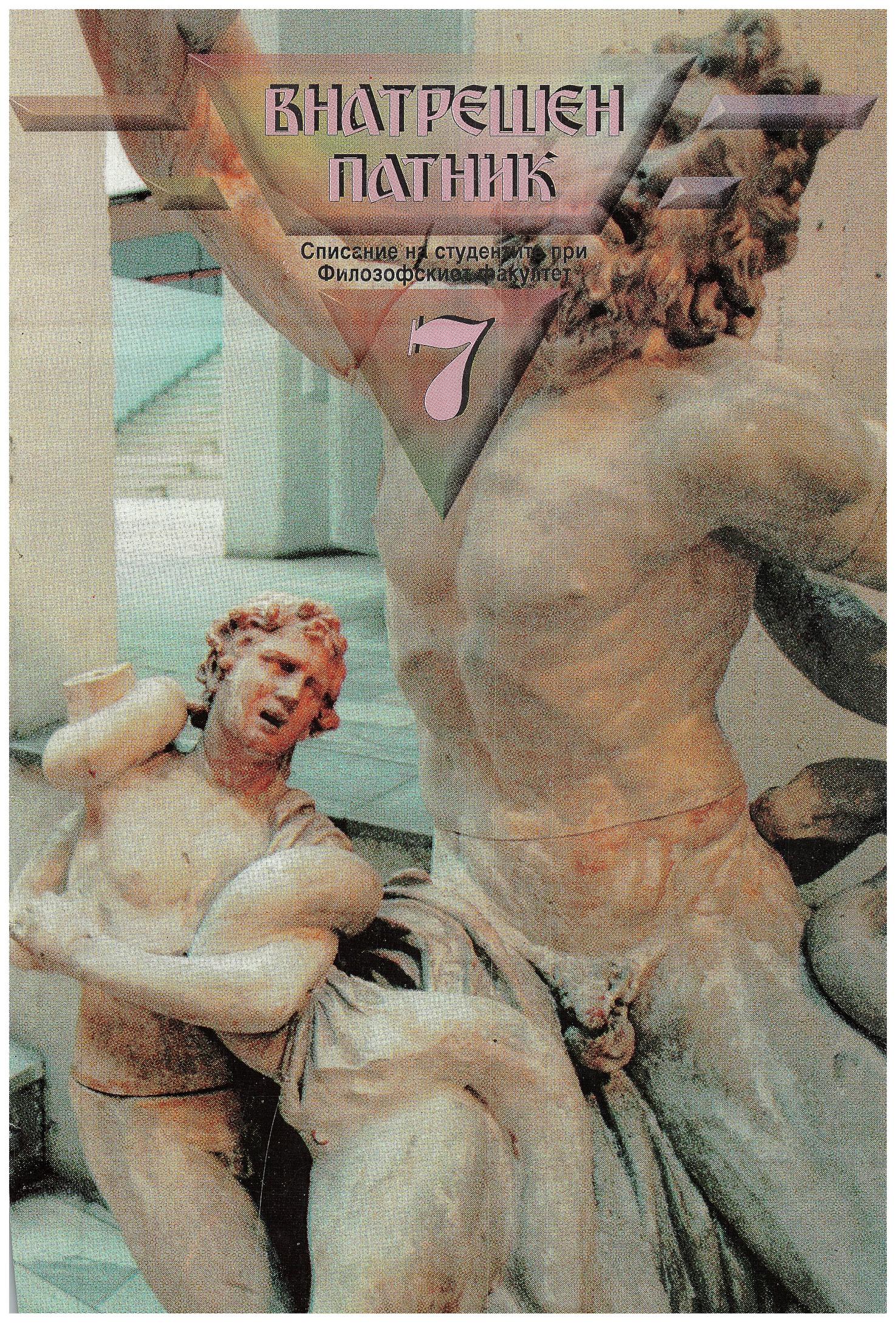
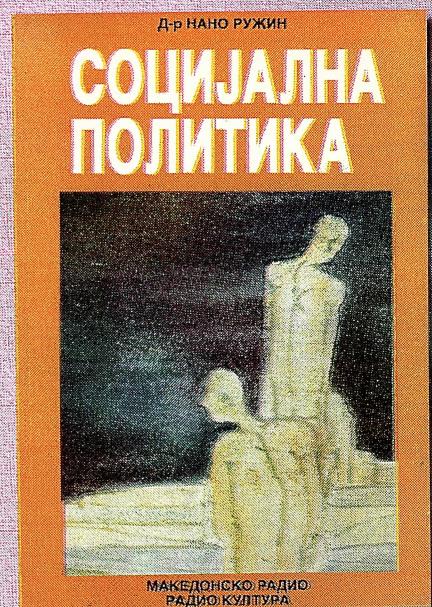
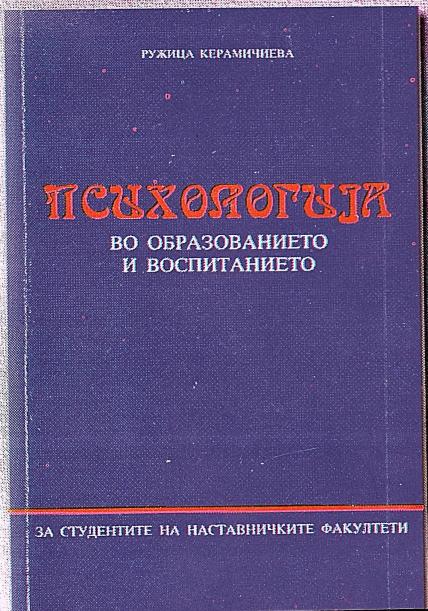
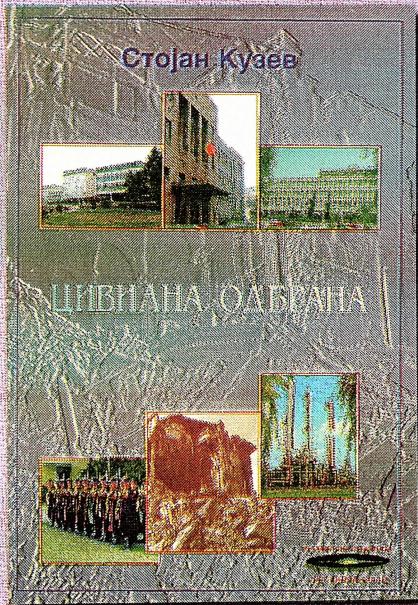

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК

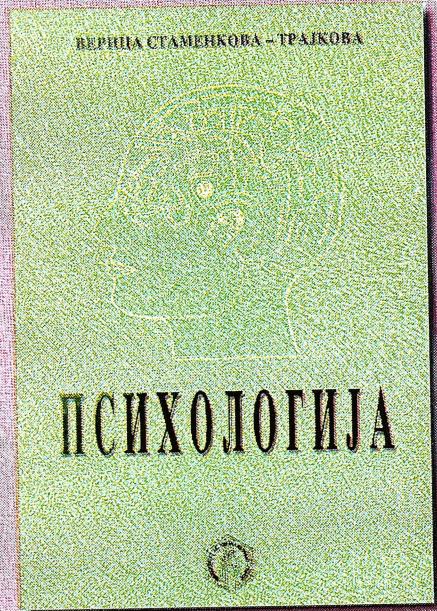
Списание на студентите при
Филозофският факултет

7

**ИЗЛЕГУВАЊЕТО НА СПИСАНИЕТО
ГО ПОМОГНА ДЕКАНАТ ПРИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

СОДРЖИНА

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК март 1997

Издава:

Сојузот на студентите при
Филозофскиот факултет -
Скопје
ул. „Крсте Мисирков“ б.б.
ж. с-ка 40100-678-39981
тел. 116-520 локал 230

Главен и одговорен уредник: Тони Милески

Редакција:

Оливер Бакрески
Александер Јосифоски
Соња Андоновска

Соработници:

Зоран В.П., Јанка Т.,
Светлана А., Лидија Т.,
Бригита Л., Миланчо М.,
Стево М., Трајче А.,
Катерина М., Соња А., Деан И.,
Игор В., Игор Г., Коце С.,
Љубица С., Гоце М., Рената П.,
Билјана А.

Техничко уредување и компјутерска обработка: ЕИН-СОФ

Печати:

МНИП „Растер“ - Прилеп

Тираж:

1.500 примероци

Според мислењето на
Министерството за култура на Р.М.
број 08-2765/2 од 14.04.1995, за
списанието Внатрешен Патник се
йапка повласчена даночна стапка.

Првиот број на списанието Внатрешен
Патник излезе од печат во мај 1995 г.

Покровител:

OPEN SOCIETY INSTITUTE MACEDONIA

ЈУБИЛЕЈ

Пригодно одбележан јубилејот - 50 години Филозофски факултет 5

ИСТОРИЈАТ

Скопскиот Филозофски факултет меѓу двете светски војни 6

ИСТОРИЈА

Грција и источната криза (1875-1878) 8

ОДБРАНА

Непоткупливиот 10

ИСТОРИЈА НА УМЕТНОСТ

Циклус Велики празници - Сцена: Крштевање Христово 11

ДЕФЕКТОЛОГИЈА

Интеграција или не 12

ПСИХОЛОГИЈА

Сонот и неговата улога 14

ПЕДАГОГИЈА

Околу хуманизацијата на односите меѓу половите 16

ПЕДАГОГИЈА

Како да се воспита едно дете и поголем број на деца во семејството 17

СОЦИЈАЛНА РАБОТА

Зошто и како да преговараме 18

СОЦИОЛОГИЈА

Што е среќата 19

РЕПОРТАЖА

ВЕРОНА 20

АСПЕКТИ

Демократски шах-мат 23

ФУНДАМЕНТИ

Клуб на лекувани алкохоличари 24

ЕКОЛОГИЈА

Состојбата со квалитетот на езерските води 25

МИСТЕРИИ

Тајната на кристалниот череп 26

АСПЕКТИ

Облици на љубовна врска 28

АСПЕКТИ

Љубовта - илузија од минатите времиња 29

ФУНДАМЕНТИ

Црниот пазар - заобиколување на законот 30

ЗАД ВРЕМЕНСКАТА ЗАВЕСА

Изгубени светови 32

МОДА

Разговори за модата: Инспирација од улица 34

СПОРТ

Мартина Хингис 36

ТЕСТ

Умеете ли да донесувате решенија 38

ХОРОСКОП

..... 40

Што сакав да кажам?

Во изминалиот јериод, помеѓу два броја на „Внатрешен патник“ се случија интересни настани, кои секако го брануваа секојдневието на скопскиот студенти. Изборите за претседател на ССУКМ, што беа налик на избори на некое повисоко ниво, со неодходни програмски одредетби, ТВ дуели и други претпрайни елементи.

И во вториот настап, кој посебно ја бранува целокупната јавност. Мирниот студентски претпоставки, за кои може да се каже дека се одвиваат во два дела. Пред донесувањето на Законот за Педагошкиот факултет и тој донесувањето на истото. Разликата се огледа во факултетот, дека првиот дел од претпоставките беше организиран од страна на бившиот претседател на ССУКМ, а во вториот, од Сојузот на студентите при Педагошкиот факултет, морално поддржан од средношколците, раководени според својата лична свест и совест.

Барањата, и на едниот, и на другиот се идентични - укинување на Законот за Педагошкиот факултет, кој е претпоставен закон, закон со кој се врши германизација на студентите Албанци, како и осудавка на министерот за образование и на академијата претседател на ССУКМ.

Основен впечаток е малиот број на присути на студентите на претпоставките, што укажува на нивната незаинтересирачност за она, што се случува околу нив, што е малку веројатно, или так, е последица на различните претпосочи.

Останува на времето, да покаже дали овие претпоставки и барањата, изнесени на нив, ќе бидат практично реализирани или, како и досега, ќе останат само барања без ефекти.

Од уредникот

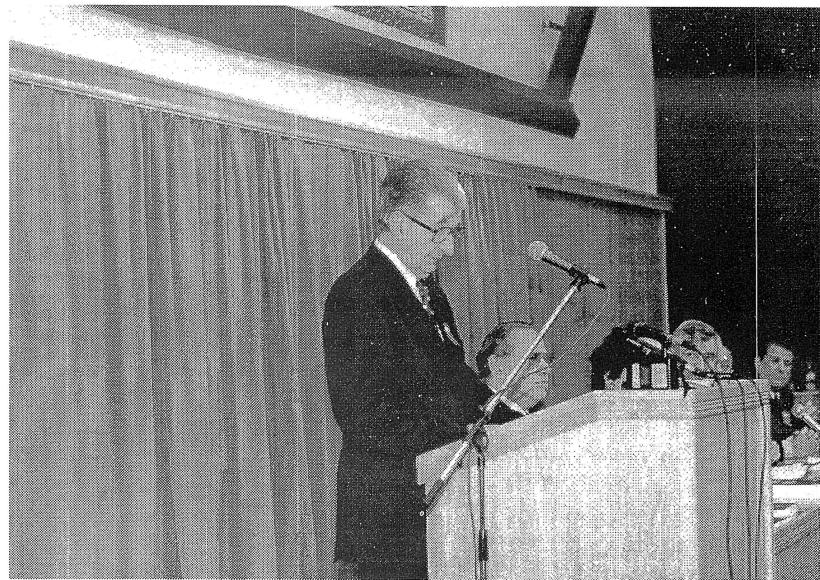
Пригодно одбележан јубилејот: 50 ГОДИНИ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Пред неколку месеци, Филозофскиот факултет прославуваше значаен јубилеј: 50 години од неговото постоење.

Подготовките околу прославата започнаа многу порано, со цел сите активности да се завршат во предвиденото време.

Одбележувањето на јубилејот започна на 15. XII. 1996 година, со одржување на свечена академија во Домот на АРМ. Централната прослава беше одржана на денот на отпочнувањето на наставата, 16. XII. 1996, кога беше одржана свечена седница на Научно-наставничиот совет. На прославата беа поканети голем број на гости, како од државата, така и од странство.

Од присутните гости, секако позначајни беа: Претседателот на Република Македонија г-нот Киро Глигоров, Претседателот на Собранието г-нот Тито Петковски, Претседателот на Владата г-нот Бранко Џрвенковски, Министерот за образование г-ѓа Софија Тодорова, погла-

Претседателот Глигоров им се обраќа на присутните гости

варт на Македонската Православна Црква г.г. Михаил, градоначалникот на град Скопје, г-нот Ристо Пенов како и многу други. На гостите прв им се обрати Деканот на Филозофскиот факултет, проф. д-р Трајан Гоцевски. Тој ги поздрави гостите и им укажа на значењето на оваа

високошколска институција во нашата држава.

Потоа, на присутните им се обрати Претседателот на Република Македонија, г-нот Киро Глигоров.

На посебната пригода, што ја организираше Деканатот на Филозофскиот факултет, што се одржа во Хотел „Панорама“, на вработените од Филозофскиот факултет им беа врачени плакети.

Меѓу присутните гости можеше да се види задоволство од одбележувањето на еден ваков јубилеј, исто така, беше изразена желбата, Филозофскиот факултет да прославува уште многу јубилеи.

За сето ова да не се доведе под знак прашалник, постоеше добра организација, која овозможи јубилејот да биде одбележан онака, како што прилага.

Припремил:
Оливер Бакрески

Скопскиот Филозофски факултет меѓу двете светски војни

Зада заборуваме за денешниот Филозофски факултет во Скопје, не би требало да не ја споменеме единствената високообразовна институција во Скопје меѓу двете светски војни, Филозофскиот факултет, огранок на Универзитетот во Белград.

Филозофскиот факултет во Скопје е основан со уредба од 02.02.1920 година, како составен дел на Универзитетот во Белград, а со работа започнал на 4 ноември 1920 година. Покрај основната цел, образување на високообразован стручен кадар, Филозофскиот факултет требало да биде институција во рацете на великосрпскиот режим на државата, кој ќе ја помага денационализаторската политика. Но за кратко време се согледала реалната состојба дека Вардарската бановина е полна со трескот „кој колку и да го корнем, тој некак расте“. На режимската политика достојно ѝ се спротиставувало населението од овие краеви. Во писмото од 29.04.1921 година, испратено од првиот декан на Филозофскиот факултет до Министерот за просвета и другите институции, се вели: „Овие постојат елемент што нам ни е противен, кој што дури непријателски дише кон сè она, што е наше, кого што го поттикнуваат и подбучнуваат да ја омалуважува нашата култура... Поголем дел од нашите студенти потекнуваат од овие јужни краишта, тој број веројатно ќе се зголемува. Ние веќе сега чувствувааме дека не е добро поголем број студенти да ги сочинуваат младежите национално не сосема свесни, често и одродени. Почна да се формираат студентскиот живот, далечен и туѓ на

нашите национални идеали. А националните и други противнационални елементи треба да се мајоризираат. Кога овде би дошле околу 100 студенти од национално свесни краишта, со тоа прашањето на национализмот овде уште нема да биде решено, но ќе се затапи остројето и целата работа ќе тргне по правиот пат“.

Политиката што ја спроведувала деканската управа од самиот почеток не им одговарала на што тук завршениите средношколци и затоа се упатувале на студии во други градови на Југославија, а пак некои и надвор од границата на монархијата. Така например, во 1936 година во странство студирале 61 студент, во Белград 473, во Суботица 6, во Загреб 130 и во Љубљана 2, или пак, вкупно 672 студента од Вардарската бановина. Според истиот извор, во Скопје на Филозофскиот факултет студирале 81 студент родум од овие македонски краеви, а од нив шеесеттина по националност Македонци.

Големосрпскиот режим користел најразлични методи за национално покорување на населението, што живеело во Македонија. Наспроти тоа, сè повеќе се разбудувало и доаѓало до израз националното чувство на македонскиот народ. Тоа се гледа и од писмото испратено на 27.03.1933 година до началникот на Генералштабот во Белград, во кое Штабот на Третата армисла област известува: „Малку е чудно, студентите да можат да бидат пречка за развојот на националната свест на народите во овие краишта, но за жал, тоа е вистина. Тоа се интелигентни млади луѓе, што во поголемиот дел државата ги помага во школувањето

со стипендии, но тие се напојуваат главно надвор од школата, донекаде и во школата, од лоши наставници, што за жалење ги има, со сепаратистички и револуционерен дух, та покажуваат шпетно влијание на духот на народот.“

Во Скопје, Охрид, Прилеп, а во помал дел и во другите места, тие се истакнале во изборни агитации со пароли за федерализам и за некаков посебен македонски народ, и речиси сите гласале за опозицијата. Кога оваа интелигентна младина би се ориентирала во национален дух, ние многу би добиле“.

Скоро сите студенти на некој начин биле на било каков начин членови на здруженијата, што во тој момент функционирале, но сепак, најактивни биле стручните здруженија: Географско-етнографското студентско друштво „Јован Цвијиќ“, Студентското историско друштво, Здружението на студентите по германски јазик и книжевност, Студентското педагошко-филозофско здружение и Стручното студентско здружение за српско-хрватски јазик и книжевност.

Доста активни беа и културните, уметничките и спортските здруженија.

Најрано било формирано Географско-етнографското студентско здружение. Формирано е во почетокот на 1929 година, како диктаторско режисмко здружение, но со текот на времето ова и останатите здруженија потпаднаа во рацете на напредните студенти. Најмногу како националистичко режимско друштво остало појачкото Друштво „Обилиќ“, до 1940 година, кога преминало во

рацете на напредните студенти.

Голема улога околу поче-
стото истакнување на македонската
самобитност одиграле студенти на
Загребскиот и Белградскиот универ-
зитет, а и студентите на скопскиот
Филозофски факултет.

Во почетокот на 1936 година,
Македонците на Загребскиот уни-
верзитет формирале културно про-
светно друштво „Вардар“, а во јуни
истата година такво друштво се
формирало и на Белградскиот уни-
верзитет. Овие друштва преземале
најразлични активности за почесто
истакнување на националниот и
автономистичкиот елемент на маке-
донскиот народ. Посебно се истак-
нувало загребското друштво „Вар-
дар“, кое во летото 1936 година по
македонските градови организирале
најразлични претстави. Се играле
драми на македонски јазик, се пееле
песни на локалниот месен јазик. Овие
активности се потпомогнале од студ-
ентите на скопскиот Филозофски

факултет. По углед на Културно
просветното друштво „Вардар“ на
Белградскиот универзитет, во фев-
руари 1937 година група студенти
испратиле молба до деканот на Фило-
зофскиот факултет, за одобрување
за формирање на студентско кул-
турно научно друштво „Вардар“. Иако молбата била потпишана од 53
студенти, не им било одобрено фор-
мирањето на такво друштво. Да
потсетиме дека околу 200 студенти на
Белградскиот универзитет од Вар-
дарската бановина кон крајот на
учебната 1935/36 година потпишале
резолуција, која преку студентите на
Савската бановина ја испратиле до
доктор Мачек. Во резолуцијата се
барало од доктор Мачек, покрај
работата за самостојна Хрватска, да
се заземе за самостојност и на Маке-
донија; бидејќи сè што барале Хрватите,
барале и Македонците, за
возврат му обекале дека на следните
избори и инаку со сите сили ќе се
заземале за успех на опозицијата и за

самостојност на Македонија. Поради
оваа активност на белградското
друштво, не им било дозволено на
скопските студенти да формираат
друштво.

Од година во година сè повеќе
се зголемувале активностите на
студентите на скопскиот Филозоф-
ски факултет. Така, во врска со
проект „Новата уредба за Филозоф-
ските факултети“, што ја изработила
комисијата формирана од Министер-
ството за просвета, била донесена
резолуција на општиот студентски
Собир, одржан на 29.01.1939 година.
Во точка 4. од резолуцијата стои
следново: „Бараме да се отвори
Институт за испитување на стара
Србија и Македонија, кој што би бил
врзан за некоја од постојните катед-
ри, зашто сметаме дека со ова би се
придонело за средување на научните
материјали на историското, етно-
лошкото, правното и јазичното по-
ле“.

Коце Стојменов

СТОМАТОЛОШКА ОРДИНАЦИЈА

КАЗА ДЕНТ
АПОЛОНИЈА

091 23 97 23

ул. Иво Лола Рибар, бр. 43 влез 3 кат 1
од спротива на студентскиот дом Кузман

СПЕЦИЈАЛЕН ПОПУСТ ОД 20 - 40 % ЗА СИТЕ
СТУДЕНТИ НА СКОПСКИОТ УНИВЕРЗИТЕТ

Грција и источната криза (1875 - 1878)

Настаните од 1875-1878, како и Балканските војни од 1912-1913, беа пресвртница во балканската историја. Србија, Црна Гора и Романија беа територијално проширени и признаени како независни држави. Бугарија беше уредена како самоуправно кнежевство. Источна Румелија стана самоуправна област, за да се вклучи во обединетата бугарска држава во 1885. Босна и Херцеговина, иако одвоена од директна отоманска управа, дојде под австриска контрола. Берлинскиот Конгрес, како и да е, беше важен не само поради неговите територијални договори: тој означи етапа во развојот на неколку балкански националности, што ја стекнаа, на овој или на оној начин, својата национална државност и кои што оттаму беа во состојба да ги продолжат своите натамошни, и често спротиставени, барања кон отоманските територии.

Оваа преокупација со неослободените земји и судбината на нивната Μεγαλη Ἰδεα влијаеше врз ставот на Грците за време на кризата. Имајќи стекнато своја независна државност, долго пред настаниите од 1875-1878, тие ги усредоточуваа своите напори не во барања на мали територијални отстапки, туку во продолжување на долгорочните цели на елинизмот. Тие не се откажаа од овие напори додека не сфатија дека, ниту нивните амбициозни цели, ниту па, зачувувањето на *status quo ante bellum* на Балканот не беше веројатно да се постигне.

Во текот на кризата, Грција беше ограничена од недостаток на соодветна војска и морнарица, и од отсуство на сојузници. Таа беше неспособна да прави диверзии во заднината на турската војска борејќи се

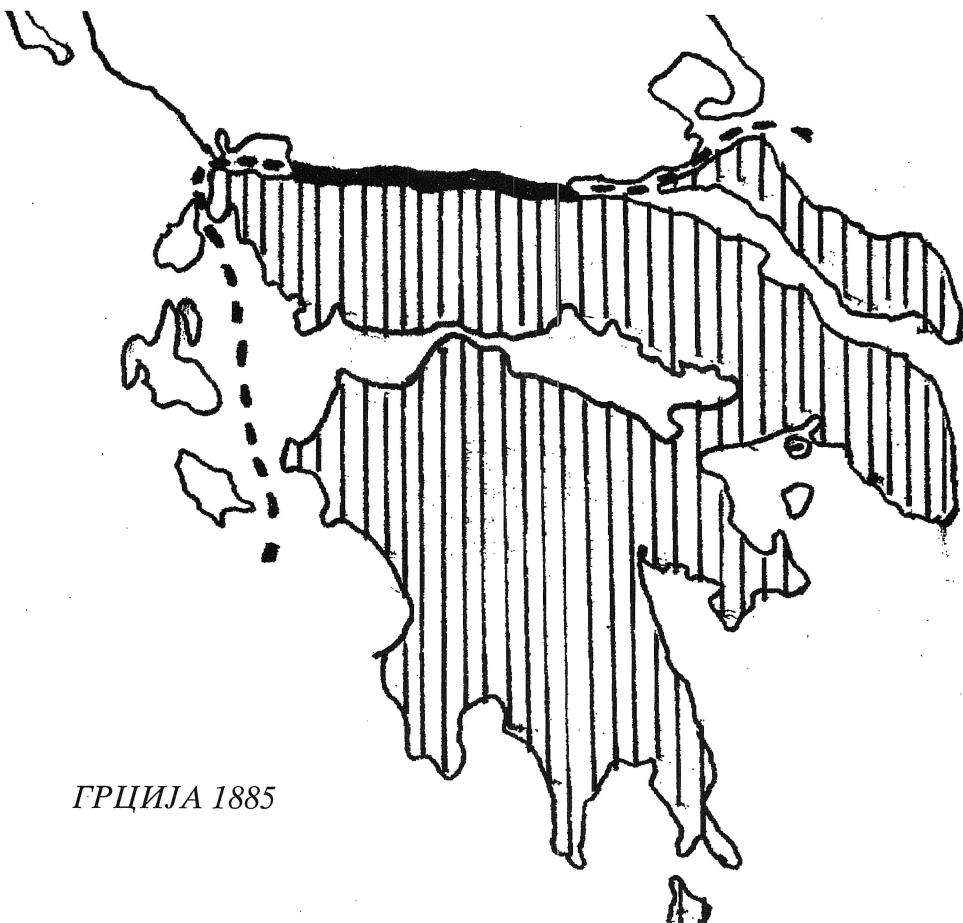
на балканскиот фронт или преку средства на директна воена закана на Турција, или охрабрувајќи го претходното избувнување на бунт во Крит, Тесалија, Епир и Македонија. Вистина, некои водечки Грци, како Комундурос, ја воочија предноста, што може да се постигне охрабрувајќи ги потчинетите луѓе на револт. Но, тие беа или неволни да ризикуваат, или беа изиграни од оние, кои веруваа дека грчките барања подобро би се задоволиле, ако Грциите внимаваа на советот на Големите сили и останеа мирни. За време на првите години од кризата, повеќе се препорачуваше оваа политика на разум. Подоцна, како и да е, кога стана очигледно дека Балканското прашање веројатно ќе биде решено на штета на грчките посакувања, упорноста во оваа политика ја открила слабоста на политичкото водство на земјата.

Иако за време на кризата, Грција беше главно под водство на Комундурос, не може да се каже дека неговата политика секогаш преовладуваше. Воопшто, тој беше наклонет да спроведува политика на интервенција, но кога и да истраеше во своите амбициозни планови, тој беше или отстранет од служба или надгласан од кралот Георги, освен во почетокот на 1878, кога и покрај повлекувањето на грчката војска од Тесалија, тој го доби кралското одобривање за политиката на охрабрување на револтот на потчинетите Грци. Овие ограничувања, наметнати на Комундурос, ја открија кралската улога во одредувањето на грчката надворешна политика. Навистина, кралското убедување, на прогот на Цариградската Конференција, дека Големите сили не би дозволиле промена на политичкиот и те-

риторијален статус на Балканот, го наведе да му наметне на Комундурос политика на строга непристрасност, неговиот стремеж даја потцени важноста на балканските христијански нации, во кои тој се сомневаше, го наведе да забрани секакво доближување со нив. Беше повторно тој, кога европските сили не успеаја да ги спречат Русите, кој овласти крупно преиспитување на грчката политика, барајќи сојуз со Русија и обидувајќи се со напад во Тесалија во последен момент. И, конечно, неговото целосно отуѓување од Русите, следувајќи по заклучувањето на Сан Стефанскиот мир, го водеше да бара поддршка од Британците и вака го отвори патот кон разгледување на грчкиот случај на Берлинскиот Конгрес.

Освен Комундурос, кралот најде доста поддршка од Трикупис, кој сепак се стремеше да се разликува по тактички прашања. Како министер за надворешни работи, Трикупис ѝ даде чувство на насоченост на надворешната политика, и, во поголем дел, дури во опозиција, неговата улога беше конструктивна. Ова многу не може да се каже за Делигеоргис, кој дозволи предомисловачки идеи да ја замаглат неговата визија на брзо менливата меѓународна сцена. Ниту може повеќе да се каже во прилог на Коноставлос и Делианис, кои помеѓу себе го држеа местото на министер за надворешни работи во поголемиот дел од овој период. Коноставлос не покажа иницијатива во раните кабинети на Комундурос, додека Делианис, иако доверен со случајот на својата земја на Берлинскиот Конгрес, беше ограничен со техничките работи на неговото работно место.

Во текот на годините на кри-

зата, грчката политика беше колеблива. Треба ли Грција да им се пријателува со Русите и другите балкански народи во надежта за споделување на пленот на поразена Турција; или треба да се приклони кон Британија и другите противници на Русија со цел да го зачува, за тековно време, *status quo*-то на Балканот? Дебатата покажа дека имаше повеќе чувства, отколку јасна пресметка во дискусијата за грчката надворешна политика. Понатаму, таа откри недоволно познавање за по-гледите на Големите сили. Иако Русија, која сакаше да избегне англо-турски-грчки воен или дипломатски сојуз и да ја вклучи соработката на потчинетите Грци, беше волна во текот на последните месеци од 1877 и во рана 1878 да направи одредени отстапки, Грците не успеаја да сфаат дека руските понуди се искрени и дека тие не заслужуваат сомнеж и

недоверба. Ниту пак сфатија дека Британците се решени да ги држат Грците под свое влијание, со цел да ги покренат, во случај на турскиот крах, како бедем на руското напредување кон Егејот. Повеќе од тоа, тие не успеаја да сфатат дека Австројците, како и Британците, во нивната желба да ги спречат Русите, беа готови да ја поддржуваат Грција со тоа, што Грците беа готови да ја усогласат нивната акција со австројската интервенција во борбата. За овој неуспех имаше неколку објаснувања: толку несигурна беше политиката на Андраши, што Грците станаа збркани и на крајот ја изгубија сета доверба во Виена. Отприлика истото е вистината за Германија. Бизмарк веруваше дека проширената Грција би ги принудила Турците надвор од Европа и вака ги задоволила Русите, би подигнала бедем на руското ширење кон Егејот

и вака ги задоволила Британците, и со решавање на проблемот на наследството на отоманската превласт на Балканот, би отстранила постојаната раздразливост помеѓу Австројија и Русија - а вака користи Германија. Тој се погрижи, како и да е, да не им ги открие своите намери на Грците. Тој исто така се погрижи да не им ги наметне неговите погледи на другите Големи сили, како тој не би го побудил сомнежот на Французите. Сепак, Франција, како и Италија, останаа во текот на кризата на работ на европската спогодба. Толку беа овие две Големи сили оттргнати од развојот на балканските настани, што кога го заштитуваа грчкиот мотив на Конгресот, нивната акција беше заснована главно на емотивни, отколку политички обзiri.

Арсов Трајче

НЕПОТКУПЛИВИОТ

Секој, кој користи литература за Големата француска револуција, неминовно се сртнува со името Робеспјер, едната од најконтроверзите личности од овој период.

Максимилијан-Франсоа Исидор де Робеспјер се родил во Арас, на 6 мај 1758 година. Во својот роден град долго време работел како адвокат. Кога му било понудено судиско место, го одбил, не сакајќи да изрекува смртни пресуди. Меѓутоа, неговиот живот на мирен човек и беспрекорен работник завршил со почетокот на Големата француска револуција во 1789 година. На почетокот на револуцијата, Робеспјер застанал на чело на Јакобинската партија на ситната буржоазија, која се борела за укинување на старите феудални односи. Во текот на револуцијата, тој се покажал како истраен борец, кој го предводел гладниот француски народ во борбата против неговите угнетувачи. Поради неговата доследност и чесност, во Париз го добил прекарот „Непоткуплив“. Неговото раководење било пресудно за нанесувањето на решителни удари на ројалистите и на надворешните интервенционистички сили. На негова иницијатива, во Франција била укината монархијата и била прогласена Република. Неговата револуционерна власт ја проглашила паролата „Слобода - Еднаквост - Братство“. Но, за жал, во секоја револуција има и жртви. Набрзо по укинувањето на монархијата, бил осуден на смрт и гилотиниран францускиот крал Луј XVI. Истата

Робеспјер

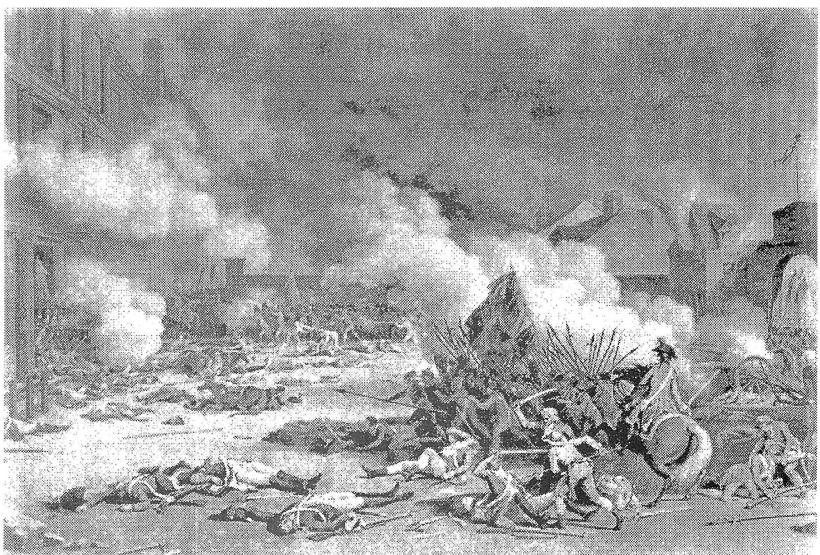
судбина ја снашла и неговата сопруга, Марија Антоанета. Илјадници луѓе, по наредба на Робеспјер, биле затворени и осудени на смрт. Плоштадот на Револуцијата во Париз станал

место, кадешто секојдневно биле гилотинирани стотици луѓе.

Но, Робеспјер не се задоволил само со противниците на револуцијата. Многу негови довчеријски близки соработници, како Дантон и Мара, биле убиени. Луѓето секојдневно почнале да се плашат за сопствениот живот. Се јавил голем револт, кој резултирал со апсење на Робеспјер. Веднаш потоа, тој бил осуден на смрт и погубен на 28 јули 1794 година. Со тоа, престанал теророт и умирањата на Плоштадот на Револуцијата.

Робеспјер бил човек, кој кога би живеел во помирно време, би бил еден од оние луѓе, чесни и беспрекорни, на кои по смртта им подигаат споменици и им држат најубави надгробни говори. Но, времето не било мирно.

Александер Јосифоски

Циклус „Велики јазници“

КРШТЕВАЊЕ ХРИСТОВО

На композицијата на која е насликано Крштевање Христово, може да се забележат најубавите особини на стилот од раниот XIV век, кој бил брзо претставен од уметниците на Балканот. Насликана е од грчки сликар, кој работел во Охрид, со техника темпера на дрво, со димензии 47x38 см, во црквата Богородица Перивлепта - Свети Климент на Јочејокот на XIV век.

Јован ја наведна бушавата глава, главата што наскоро ќе биде отсечена и заедно со Исус зачекори во водите на немирниот Јордан. Таму Исус го подложи своето тело на обредот на крштевање - тоа совершено тело, што покасно ќе биде приковано на крст .

Според толкувањето на Светото писмо, Христос е покрстен на 30 години од Јован Крстител, во реката Јордан. Приказната за Крстителот во градот ја донеле трговците. Тој бил дете на стари родители. Неговата мајка Елисавета била роднина со Марија, мајката на Исус. Јован бил прекрасно момче. Околу слабините носел појас од кожа на диви животни, наметката му била од камилски влакна, а косата и брадата долги и замрсени. Секој ден стоел со крепнати раце, на крајот од градот и му велел на народот дека пристигнало времето, кога треба да се покаже за гревовите свои. Низ карпестите и тесни улици на Ерусалим течела река народ за да го слуша гласот на Јован. Многумина од луѓето ги крепувале своите наметки и влегувале во водата, притоа правејќи онака, како

што тој барал од нив. Во знак на покајание, ги крштевал. Тоа е обред на чистење, во кој ги нуркал во вода покајниците и ги благословувал.

Кога овие раскажувања стапаат до Исус, Он ги оставил дводелските алатки на Јосиф и збогувачки се со Марија тргна од Голгота кон пустината, да го пронајде Јован. Кога пристигна во долниот дел од долината на реката Јордан, околу себе виде многу народ. Во длабок молк го слушна гласот на Крстителот. Кога погледите им се сретнаа, еден долг миг не прозбореа. Знаеја дека се судбински луѓе. Потоа, Исус побара од Јован да Го крсти. Ја наведна својата глава во немирниот Јордан и го подложи своето тело во обредот на крштевање. Кога обредот заврши, Исус го крена погледот и виде бел гулаб, кој леташе над неговата глава. Птицата го осветли неговото рамо и тој знаеше дека Духот Божји слегол над Него. По краткиот обред, Исус ја стегна раката на Јован и замина во пустина, да се подложи на големо и осамено искушение, каде ќе остане четириесет дена.

На сцената е претставен Исус Женик, на водите на Јордан. Најчесто на левиот брег во став на благослов (истурање вода на главата на Исус) е претставен Јован Крстител, а на десниот брег има претстава на ангелски хор. Во горниот дел на композицијата, во сегмент од небо, впишана е Божјата рака, од која излегуваат три краци - симбол на Светото Тројство: Отецот, Синот и Духот. Централниот крак е продолжен и во него е насликан гулаб, кој се наоѓа на Христовата глава.

Византиската уметност не дозволува претстави на Христос Отец, бидејќи е погубен на 33 години. Начин да се претстави како старец е Божјата рака.

Љубица Силјановска

Во минатиот број беше направена некамерна грешка, му се извинуваме на авторот.

Интеграција или не

Со развојот на системот за специјални (посебни) училишта се подобрila традиционалната неповолна општествена положба на децата со пречки во развојот.

Но, издвојувањето на децата со пречки во развојот во посебни училишта, според видот и степенот на попреченост, покрај позитивно, и негативно се одразува врз развојот на овие деца, бидејќи ја намалува нивната општествена компетенција. Живеејќи во круг на деца, слични на себе, тие се маргинализираат и се оддалечуваат од сите важни текови на општествениот живот.

Во посебните воспитно-образовни установи, опремени со наставни средства за работа со овие деца, се создаваат поволни услови, тие да научат да живеат во склад со своите развојни специфичности, но и додатно се хендикепирани, не учекувајќи да живеат со лицата без такви специфичности.

На специјалните училишта, денес често се алудира дека ги намалуваат професионалните можности на лицата со пречки во развојот, дека ги оспособуваат за тесен круг на занимања, прилагодени на нивните работни можности и специфичности. Тоа се должи и на предрасудите во општеството, кое секој човек со оштетен вид го гледа како телефонист или човекот со оштетен слух како работник во текстилната индустрија. Интеграцијата има за цел: живеејќи едни со други да научиме едните за другите и да сфатиме дека постоечките соматопсихички оштетувања често се помал хендикепирачки фактор за целокупниот развој на поединецот од некои други фактори и дека нивното постоење не треба да биде фактор за елиминација на овие лица од низа општествени активности.

Поимот „интеграција“ претставува соединување на некои делови во целина, поврзување, обединување.

Интеграцијата на лицата со пречки во развојот во редовните воспитно-образовни установи, без темелни промени во нивната работа, крие една од најголемите опасности за опстојување на идејата за интеграција и нејзината реализација во нашиот воспитно-образовен систем. Интеграцијата во воспитанието и образоването не треба да се сфати како давање на еднакви можности за децата со пречки во развојот и на оние без нив, туку како отварање на еднакви можности за развој на потенцијалите на сите деца.

Форсираното вклучување на децата со пречки во развојот во редовните воспитно-образовни установи, ако во нив не се задоволени сите претпоставки за успешна интеграција, со несоодветно воспитание и образование може да доведе до поголеми штети од оние, предизвикани од претераната селекција во специјалните училишта и градинки, во случај, кога заради своите специфичности не можеле да постигнат успех во редовните установи.

Во редовните установи, каде се вклучени децата со пречки во развојот, има наставници, кои не би можеле да работат со вакви деца. Понекогаш е поблагородно да се одбие ваквата работа, отколку истата да се спроведе недоволно стручно и со недоволна мотивација. За нејзино спроведување, потребно е додатно оспособување на наставниците, а досега најуспешно може да ја спроведуваат наставници дефектологи, со соодветно студиско насочување, бидејќи се најстручни за таа работа.

Наставниците и воспитувачите, кои не ја познаваат дефектологијата, тоа може да го работат во најтесна соработка со стручњаци, па поинаков пристап од нив не треба ни да се бара.

Во западните земји се спроведува ставот дека хендикепираниите деца треба да одат на училиште со останатите деца од соседството. Од аспект на родителите и децата, ова изгледа едноставно. Меѓутоа, од аспект на наставниците, тоа не е така. Тие би прифатиле дете со физички недостатоци, но потешко би при-

фатиле дете со тешкотии во учението и однесувањето.

Интеграцијата низ процесот на воспитание и образование може да биде: физичка, функционална и социјална, како највисок степен во меѓусебните контакти и комуникација меѓу децата со пречки во развојот и оние без нив.

Човекот не може да стане општествено битие ако не му припаѓа на општеството и ако не е во перманентна интеракција со општествената средина. Убавото и здраво семе, посадено во плодна земја, може да даде успешни плодови.

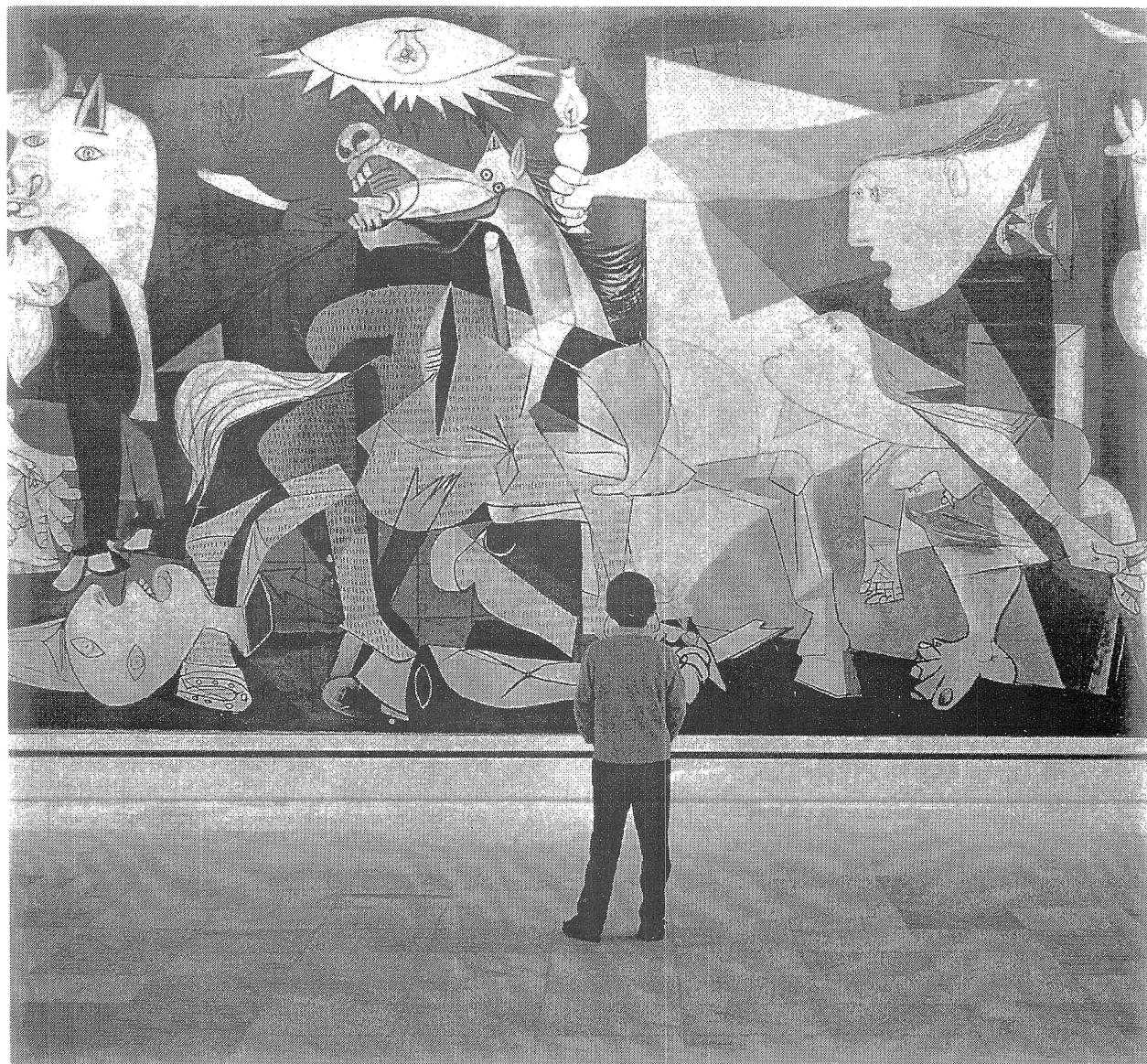
достигнува својот максимум во ра-
стењето.

Убавото и здраво семе, посадено во неплодна земја, потешко расте.

Полошото семе, посадено во плодна земја, со задоволување на сите неопходни услови, може да даде успешни плодови.

Тогаш, зошто да не ги обезбедиме сите тие услови, кои, освен од здравото семе, ќе даваат богат род и од полошото семе.

Андоновска Соња

Сонот и неговаја улога

Една од најактуелните теми е и оваа. Сонот и сонувањата. Сонот и неговата улога.

Од религиозна, христијанска гледна точка,сонот настанува како резултат на измореноста од физичкиот и психичкиот напор преку денот, како и од затруеноста на организмот од наталожените токсини во крвта, кои предизвикуваат сонливост. Тогаш човечкиот организам бара одмор и го наоѓа во спиењето, бидејќи при спиење и физичките и психичките функции се смалени: дишането и крвотокот се успорени, внатрешното лачење и варењето е отежнато, а телесната температура - нешто опадната; свеста е сведена на минимум, без нормални душевни активности, па сепак, врската со надворешниот свет не е прекината. Така, кога организмот ќе се опушти и мускулите ќе се омлิตават, тогаш настапувасонот, како посебна пси-

хичка состојба. Неа свети евангелист Марко ја опишува со следниве зборови: „А кога се врати (Исус) ги најде (учениците) како спијат, оти очите им беа натежнале“.

Постојат повеќе физиолошки теории за објаснување насонот, но ниедна не дава точен одговор. Познато е тоа, дека поради намалена чувственост на надворешните дразнења, а под влијание на органските промени, настануваат халуцинацији и илузии, па така настанувасонот. Невообичаената комбинација на претставите во соновите се објаснува со тоа, што восонот се намалува функцијата на свеста, ослађува активноста на волјата, па симболите, односно претставите послободно се поврзуваат меѓусебно, отколку што е тоа можно во будна состојба; овие претстави се повеќе од оптичко, а потоа и од акустичко потекло, со својата јачина даваат живо обоени слики, слични на оние

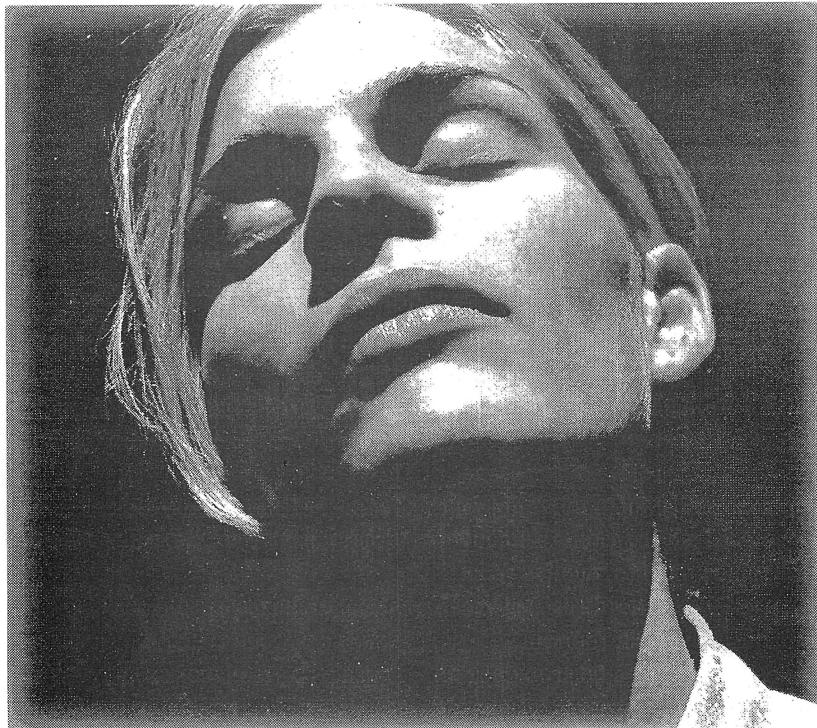
од дневните реални претстави.

Мислењето восонот е редовна појава, но ова често е нелогично, додека емоциите пак се доста изменети. Најчесто соновите се последица на нашите душевни потреби, тоест радосни или жални доживувања и размислувања. Има личности кои изјавуваат дека никогаш ништо не сонуваат. Меѓутоа, ако забораваме што сонуваме преку ноќ, тоа не значи дека воопште не сме сонувале. Дури и дење кога сме будни неретко се случува да ни прелетуваат безброј мисли и слики на фантазија, така што навечер не би можеле да кажеме што сè сме мислеле тој ден. Значи, се губат трагите поради брзите смени на мислите и претставите и настанува заборавање, како на дневните впечатоци, така исто и на измешаните слики од нашите сонища.

Соновите отсекогаш биле интересни за луѓето, бидејќи преку сликите од нив се доживува нешто необично, па затоа се јавувале и посебни толкувачи на сонови. Така, од Библијата знаеме дека Јосиф, синот на Јакова, ги протолкувал двата сона на египетскиот фараон. Потоа, во Вавилон, при царот Набукодоносор, голема почит уживаја пророкот Даниил поради толкувањето на сонови.

Посебно значење имаат пророчките сонови, познати во Новиот и Стариот завет. Според пророкот Јоил, тие се дар од Светиот Дух и изјавува: „И ете, во последните дни рече Бог, ќе излезам од Мојот дух на секое тело и ќе пророкуваат синовите ваши и ќерките ваши; момчињата ваши ќе имаат виденија и старците ваши ќе сонуваат соништа“.

Во Стариот завет често соновите имале пророчка или историско-премислителна смисла. За

пример ќе ни послужат пехарникот и лебарот во дворецот на фараонот. Двајцата биле обвинети и затворени, па во затворот сонувале различни сонови и Јосиф им ги протолкувал: дека повторно ќе се вратат и на својата служба првиот, а вториот дека ќе биде изваден од затворот, не за да живее, туку на бесилка. Така и станало.

Бог Својата света волја ја навестувал, а и сега ја навестува на различни начини. Понекогаш тоа го прави преку симболички сонови, кои бараат толкувања, тоа станува преку визии, а некогаш пак, непосредно преку светите ангели. На пример, кога праведниот Јосиф сакал да ја напушти Света Дева Марија, му се јавил ангел Божји и го опоменал да ги отфрли лошите сомневања и да не ја напушта Марија „зашто значното во неа е од Светиот Дух“. Друг пример: кога Ирод Го бара младенецот Исус, да Му се „поклони“, ангелот ги известува мудреците да не се враќаат повторно кај Ирода, бидејќи тој Го бара Младенецот не за да Му се поклони, туку да Го убие.

Секој сон по својата содржина може, но не мора да има основа во стварноста; исто така, основата може да му биде реална или иреална. Сонот како и реалното секојдневие е во согласност или со волјата Божја, или со волјата сатанска. Но може да биде исклучена и едната и другата волја, кога сонот е продолжување на будната психофизичка функција на човекот на теми од секојдневието. За да правиме разлика на сонот од Бога и сонот од сатана, прво треба добро да сме запознати со волјата Божја, која е содржина на Светото писмо. Откако ќе ја запознаеме - тогаш и ангел од небото да ни јави нешто поинаку од она што е во Светото писмо, не смееме да му веруваме и напразни ќе бидат сите сатански интриги и вештини, дури и кога би се јавил во образ на ангел, нудејќи ни небесни тајни, ние нема да му

веруваме, бидејќи сме запознати со Божјата волја.

Светите отци укажуваат дека на сите соништа не треба да им веруваме. Пример. Еден подвигник на Синајската гора имал вера во сонот. Гаволот во сонот му прикажал дека апостолите, мачениците и христијаните се наоѓаат во темнина, и нивниот живот е без содржина, а Еврите се во светлина и со живот, исполнет со радост. Прелаган, ја напушта гората и отишол во Палестина и почнал да се бори против христијаните. По три години умрел со грозна смрт. Ова го раскажува старецот Антиох и истакнува уште: „Не верувајте, браќа, на секој сон како и на разни привиди! Затоа Господ порачува да бидеме будни, зашто не знаеме во кој час ќе дојде крадецот. Да се молиме на Господа, да не заштити од противникот на нашите души!“

Овој светител Антиох предлага пред сон да се помолиме со оваа молитва: „Вседржителе, Слово Отче, Сесовршен Боже, Исусе Христе, заради Твоето големо милосрдие не оддалечувај се од Твоите слуги, но

секогаш биди во нив. Исусе, добри пастире на Твоите овци, не ме предавај на змиските мрежи и на сатанските желби не оставај ме, затоа што семе на трулежност има во мене. Ти, Господе Боже, Царе, на кого Ти се поклонуваме, Исусе Христе, кога ќе заспијам, сочувј ме со Својата неугаслива светлина и со Твојот Свет Дух, со Кој си ги осветлил Твоите ученици. Дај го на недостојниот твој слуга спасението Твое на постепената моја и просвети го мојот ум со светлината на разумот на Твоето Евангелие. Сочувј ја мојата душа со љубовта на Твојот Свет Крст, срцето мое - со чистотата на Твоите зборови, телото мое - со Твојата бестрасна желба, мислата моја - со Твојот мир. Разбуди ме во време, потребно за Твоје славење, зашто Си прославуван заедно со Отецот, Синот и Светиот Дух, сега и секогаш и во вечни векови. Амин!“

*Анакиева Билјана,
психологија
користена литература
од Воскресение*

Околу хуманизацијата на односите помеѓу половите

Процесите на еманципација и нагласување на личните права и слободи како демократски прашања, предизвикуваат интерес за нивно проучување, посебно во општества, каде што антицираторско-револуционерната улога на моралот е во тек да воспостави нов систем од морални вредности. Ваквата организационо-структурна поставеност на општественото живеење длабоко го задира проблемот на демократичноста од правно-политички аспект и односите помеѓу половите од социо-културен, економски и образовен аспект. Ако се потрудиме да направиме синтеза помеѓу демократичноста и хуманизацијата на односите меѓу половите, и истите ги доведеме во релација на взајемна условеност, тогаш пред нас безусловно ќе се постават прашања од типот: кој, како и колку вложува за постигнување на хармонија во меѓучовечките односи на релацијата маж - жена; кои се целите и причините, за кои определени фактори (институции и субјекти) се заземаат при решавањето на тој проблем?

Почитувајќи ги и земајќи ги

предвид досегашните забиднувања на полето на хуманизацијата на односите помеѓу половите, не е тешко да се констатира дека со текот на времето, улогата на жената во општественото живеење значително е зголемена. За да одговориме на претходно поставените прашања, од големо значење ќе биде размиштувањето во врска со прашањето: дали жената е единствено заслужна, што се менува односот на „ силите“ во општествената стварност?

На ова потпрашање може да се даде одговор од две гледишта:

- Првото гледиште е, дека

улогата и активностите на жената се неприкосновена сила и единствена причина за подобрувањето на нејзиниот статус во општеството;

- Второто гледиште упатува

на потребата од истакнување на улогата на мажот и неговиот однос кон потребите, желбите, интересите и активностите на жената.

Ако се навратиме на причината за настанувањето на првото гледиште - историски, секако дека ќе најдеме мотиви и оправдување за нејзиното опстојување. Сепак, ако

се земе предвид денешниот степен на развојот на односите, тогаш гледиштето мора да го подложиме на негативна критика. Таа се темели врз фактот, што, сакајќи да се дојде до т.н. рамноправност, секојдневно и масовно се појавуваат здруженија и сојузи на жени, кои, сакале тие или не, со самиот свој назив ја нарушуваат взајемната доверба помеѓу половите. Некои дури одат дотаму, што публикуваат списанија со феминистичка содржина. Макар тоа да се само финансиски зделки, не би требало да постои никакво оправдување за нивното постоење.

Исто така, улогата на мажот во развојот на меѓучовечките и хумани односи може да се разгледува како позитивна и негативна. Со своето конструктивно делување, мажите, заедно со жените, се творци на она, што денес се нарекува хуманистичко живеење меѓу половите. Меѓутоа, негативната улога на мажот стапува на сцена овој момент, кога тој почнува да се однесува анемично и неодговорно кон она, што длабоко ги поткопува корените на човековото постоење. Неактивноста и инерцијата на мажите, во тој поглед, денес е сè поизразена. Затоа, едната од причините за постоењето на било каква нерамноправност помеѓу мажот и жената може да се рече дека е мажот.

Да заклучиме: За хуманизација на односите помеѓу половите потребна е поединечна активност и ангажирање на сите општествени структури, со цел да се изнајдат начини и патишта за пласирање и балансирање на соодветните барања и потреби, како од страна на жената, така и од страна на мажот, со целосно почитување на личноста на секој поединечен граѓанин.

Деан Илиев

Како да се воспита едно дете и поголем број на деца во семејството

Kога се зборува за воспитата најшто на децата во семејството, се поставува прашањето: кои деца полесно и подобро се воспитуваат - дали оние, кои се единци во семејството или оние деца, кои имаат браќа и сестри? Одговорот на ова прашање, секако дека не е едноставен и прост. Сè зависи од тоа, како родителите постапуваат спрема своите деца. Значи, од начинот на воспитување во семејството зависат и воспитните резултати. Имено, дете-единка живее во семејство со извонредни воспитни услови. Од страв дека тоа е едно, родителите му изразуваат прекумерна љубов. Таквата љубов се искажува преку претерана нежност, бескрајна грижа во негувањето, во чувањето, давајќи му на детето неограничена слобода, без никаков ред, обзир и почит спрема другите, што доведува до егоцентризам, себичност и разгаленост кај ваквото дете. Всушност, оваа слепа љубов кај детето доведува до формирање на асоцијални и антисоцијални црти на карактерот.

Но во семејството, во кое има повеќе деца, родителската љубов не може да биде слепа и претерана. Во таквото семејство нема неограничена слобода, лебдење и претерана грижа, бидејќи доколку родителите правилно воспостават ред и ја орга-

низираат детската работа - тоа е првиот услов за правилно воспитување.

Во семејство со повеќе деца постои можност за взајмна помош меѓу браќата и сестрите, т.е., тие се привикнуваат да прават услуги едни на други, стекнуваат доверие едни во други, взајмна љубов, се развиваат социјалните чувства, значајни за колективот, школската и општествената заедница.

Познатиот педагог Макаренко ги воочил добрите страни на колективното воспитание во семејството со повеќе деца. Тој вели: „Во поголемото семејство, детето уште од најрана возраст се навикнува на колективот и стекнува искуство за взајемни врски. Ако во семејството има помлади и постари деца, меѓу нив се развива љубов и другарство во најразновидни облици“.

Меѓутоа, во семејство со едно дете, ова колективно воспитание постои во многу мала мера, што не значи дека таквото дете не може да се воспита за колективен живот.

Точно е само едно: правилно воспитание во семејство со повеќе деца побрзо дава подобри резултати отколку во семејство со едно дете. Затоа, родителите со едно дете треба да вложат многу поголеми напори за воспитување на детето-единец.

Во семејство со повеќе деца постојат широки можности за доживување на убави и радосни моменти, создавање на пријатна атмосфера, што е значаен услов за развивање на позитивните црти и особини на детските карактер (пред сè, ведро расположение и оптимистичко гледање на животот).

Значи, постои предимство во процесот на воспитување во семејство со повеќе деца. Но, дали и како тоа ќе се искористи, ќе зависи од начинот на однесување на родителите кон децата. Имено, секое дете, според возраста и способностите (значи, тие не треба да се занемарат), треба да има работни обврски, што навреме и точно ќе ги извршува. Тоа се основните принципи, што не смеат ни родителите, ни децата да ги прекршат.

Во семејството, родителската љубов треба подеднакво да се подели на сите деца. Во односот кон децата, родителите треба да бидат правични и доследни. Ни строгоста, ни нежноста на родителите не се погрешни постапки кон децата, доколку тие се поврзани со доследност, одмереност и праведност. Како такви, тие во процесот на воспитување мора да се применуваат.

Лазарова Бригитта

Зошто и како да преговараме

Зошто да се преговара?

Како да се препознаат потребите на спротивната страна?

Како да добиеме информации?

Кои стратегии да ги примениме?

Како да се однесуваме?

Кога најдуваат преговорите во

безизлезна ситуација?

„Ако некој се јарешира како да е она, што ќе треба и може да биде, се разбира дека тој и ќе си јане јак му она, што ќе треба и може да биде“
- Гейзе.

Во процесот на преговарањето, потребите и нивното задоволување имаат заеднички именител. Ако луѓето немаат нездадоволени потреби, тие никогаш не би преговарале. Да се преговара, претставува и двете преговарачки страни да бараат нешто да постигнат; ако е поинаку - преговарачите ќе немаат слух за меѓусебните барања и нема да дојде до никаква спогодба.

При водењето на преговори потребно е да сте подгответи за прием на информации од секаков вид за луѓето, со кои ќе водите преговори. Честопати, ако сакаме да научиме нешто за луѓето, со кои преговараме, може да се научи нешто од нивните грешки, бидејќи, ако внимателно ги анализираме причините за неуспехот на некои преговори, можно е да стекнеме добар увид во начинот на размислување на опонентот, неговите методи на работа, неговите психолошки пристапи. Имено, неопходно е да се имаат минатото на опонентот, неговите прет-

ходни трансакции, да се увидат сите негови раскинати зделки, успешни зделки и т.н.

За да се препознаат нечии потреби, треба внимателно да ги слушаме изречените зборови, интонацијата на гласот, односно, сè она, што претставува мета-разговор. Сите овие детали, на извесен начин, ги определуваат потребите, што се „кријат“ зад изговорените изјави.

Треба постојано да се биде свртен со отворени очи и уши кон своите противници. Френсис Бекон во својот есеј „За истроста“ вели: „Треба да се биде итар и да се демне со поглед оној, кој зборува; тоа, впрочем, го правеа и христијаните: бидејќи има многу мудри луѓе, кои носат тајна во срцето, а се со безизразно лице“.

Мора да се биде вистински детектив за да се дознае, на што мисли и за што се залага опонентот. Притоа, мора да се применат најразлични методи и техники за да се препознаат неговите потреби, и воедно, да се остварат сопствените основни цели.

За да се остварат целите, треба да се применат определени стратегии. „Трпливоста е злато“. Оваа стратегија добро ја познавале старите Кинези, која се базира врз нивната древна, 4000-годишна цивилизација.

Следниот пример добро ја илустрира оваа стратегија: два „мртви-ладни“ Кинеза луту се расправале сред толпа народ. Некој стра-

нец тоа го изненадило, бидејќи очекувал тие да почнат и да се тепаат. Неговото изненадување го објасnil еден Кинез на следниов начин: „Оној, кој прв ќе удри, значи дека самиот признава дека тајните му се издадени и идеите обелоденети“.

Бенџамен Дисраели за оваа стратегија вели: „Она, што мора да се знае во животот за да се искористи некоја шанса е, тоа да се согледа на време“.

Многу пати некој проблем не може да се реши затоа што преговорите отишле во ќорсокак или вашиот опонент се служи со емотивни изјави, таквите изјави не треба да се избегнуваат ако одат во прилог на преговорите. Макијавели нуди совет како да не ги користиме изјавите: „Тврдам дека доказ на голема мудрост кај луѓето е, да се воздржуваат од закани и навреди, бидејќи никој нема да ја намали силата на непријателот; туку напротив, едниот не-пријател ќе го направи уште попретпазлив, а кај другиот ќе ја зголеми омразата кон вас, со што и ќе го направи поупорен во напорите да ве повреди“.

Многупати некој проблем не може да се реши, од прста причина, што сакаме да го решиме во еден здив. Ако добро го изанализираме, ако ги разгледаме сите елементи, ќе согледаме дека некои од нив сами се решаваат, еден по еден, додека оние, навидум сосема нерешливите, можат всушност и да немаат никакво значење.

Како ќе ги решаваме проблемите, зависи кои улоги ги креирате за себе, во тоа и се крие вистината за нашите идни постапки. Луѓето, кои го достигнале максимумот во некоја умешност, тоа го откриваат во секоја своја постапка.

Френсис Бекон за ова вели: „Оние, кои ги разбираат причините за појавите, им е доверено да управуваат со иднината“.

Вучев П. Зоран

Што е среќата?

...Пак те сонував! Како посакувам, што сонот одминува, а и ти со него! Како сакам тоа да беше сон, само сон и ништо повеќе. Но, благодарам, и на сонот. Подобро е да се сонува, отколку вистински да гледаш и да се гушиш од надојдените чувства, тешки студени спомени од животот. Меѓутоа, од илузија и фантазија не се живее и се посакува среќата. Но се поставува прашањето, што е среќа?

- Среќата е општествена состојба, што е основа на нешто добро, но во која постои свест за лошо, искривено или грешно. Зошто? Да го земеме, на пример, задоволството, чувство, што е сосема различно од среќата. Во основа на задоволството е чувството за моќ. Кој чувствува задоволство, ќе биде радосен, ќе ужива дека нешто постигнал, но не-ма да биде среќен. За да бидеме

среќни, мора да чувствуваме дека сме во склад со самите себе. А, да бидеме во склад со самите себе, мо-

раме да се познаваме и да се прифатиме онакви, какви што сме.

Но, не постои чудесна формула за среќата! Барајќи ја среќата, не можеме да ја достигнеме додека во својата свест не сме во состојба да се припремаме за неа. Мораме да се ослободиме од стравот, особено од стравот на самите себеси, од непознатите делови на својата психа.

Со претпоставка дека среќата уште постои, патот до нејзиното остварување не е лесен. Некогаш си мислиш дека среќата е мисловна именка, поетски поим, што се однесува на состојбата на духот. Меѓутоа, мораме да се изложиме на ризик, да веруваме дека моќта ќе надвладее, и можеме да го оствариме својот идеал. Така ќе ја достигнеме среќата.

Значи: *Среќа е, да се чувствуваш добро во својата кожа и своето ойкружување.*

А тоа е предизвик за остварување на целта, што, можеби, може да се постигне.

Тасева Лидија

Верона

Во северниот дел на Италија, во која убавината на околната е натопена во историјата, во близина на езерото Гарда се наоѓа древниот центар, во миналото наречен *Augusta Verona* - денес, Верона. По текот на реката Адице, долга 415 км., основана е во IV век п.н.е. Под римска власт се наоѓала од 89 година п.н.е., кога станала зна-

чаен град, но по пропаста на римската држава, од 774 година била под власта на Карло Велики. Прогласена за независна република од 1107 година, набргу паднала под доминација на разни династии и државички во Северна Италија. Во XIV и XV век, конечно била под власта на Милано, потоа, на Падова и Венеција од 1405 - 1797 година. Наполеон Бо-

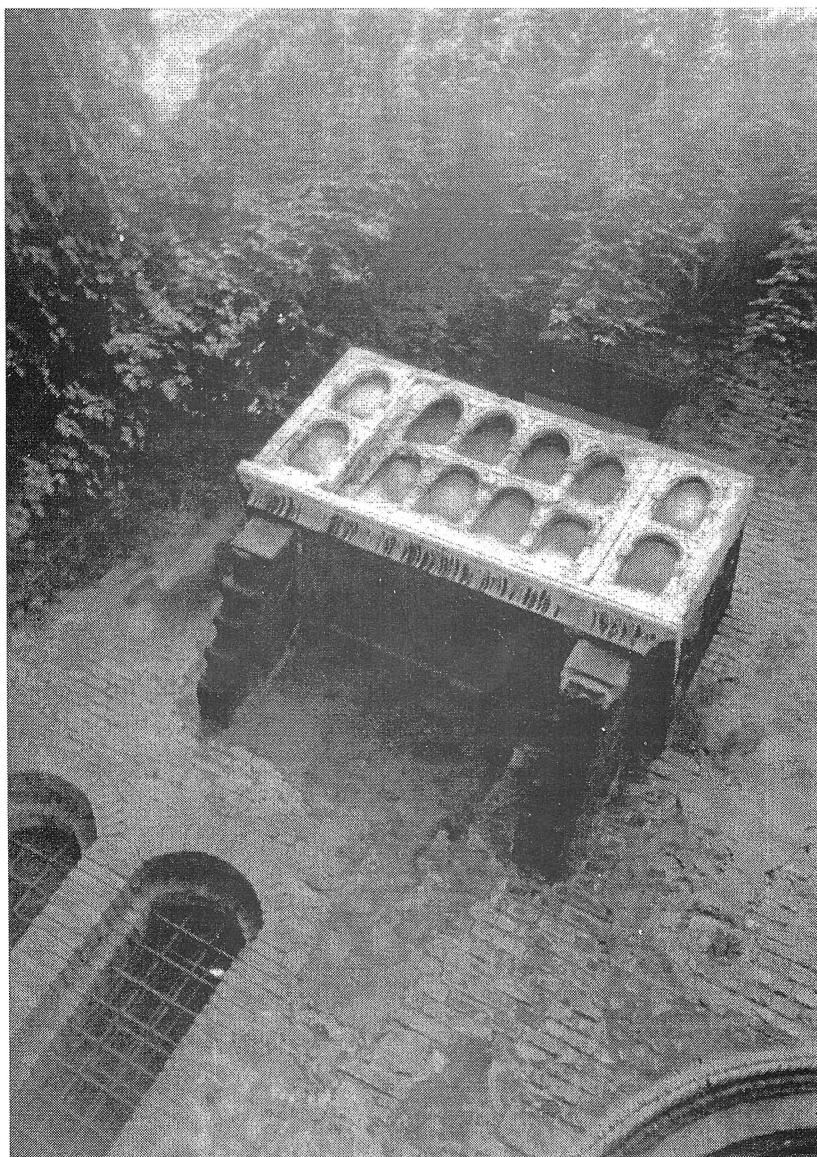
напарт ја опседнал во 1796 година. Отстапена на Австроја во 1815 година, во 1866 година Верона е во составот на Обединета Италија.

Како важен трговски, индустриски, културен и јавен центар, таа е главна крстосница, врската на Италија со Европа. Верона има 270.000 жители. Поделена од прави агли во 4 дела, по бројните градби и споменици е после градот Рим. За нејзината прекрасна архитектура зборуваат 50 цркви од средниот век, многу палати, мостови, музеи и т.н.

На најголемиот плоштад, Бра, величествено се издигнува античкиот амфитеатар, наречен Арената ди Верона. Изградена од камен, носен од каменоломите на планините, со богата архитектонска обработка, Арената е знаменитост на градот. Во акустичниот простор на скалесто поставените седишта наоколу, можеле да се сместат 20.000 гледачи. Римјаните во Арената доаѓале за да присуствуваат на гладиаторските борби, што се одржувале под ведро небо. Гладијаторите биле силни луѓе, кои оделе во гладиаторска школа. Во ходниците на Арената имало мермерни статуи на императорот. Покрај тоа, биле приредувани и циркуски претстави. До 1992 година, во Арената 182 пати била одржана операта „Аида“, 76 пати „Набуко“ и фрагменти од операта „Кармен“.

Големи архитектонски достигнувања се црквата Санта Марија Антика и споменикот на оснивачот на тосканскиот книжевен јазик - Данте Алигиери, на плоштадот Сињори.

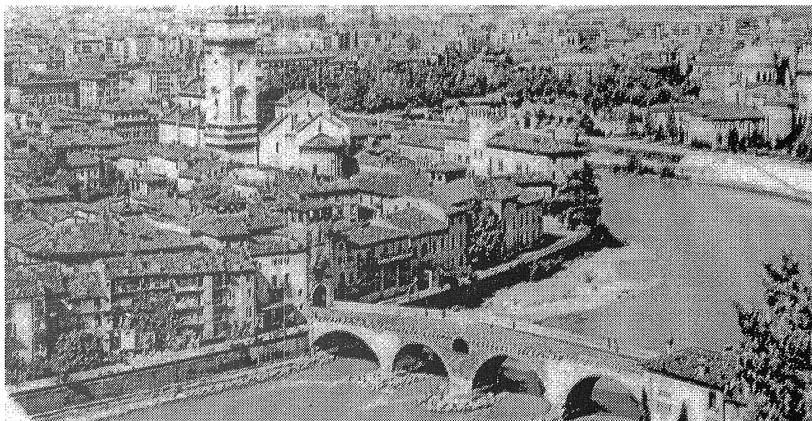
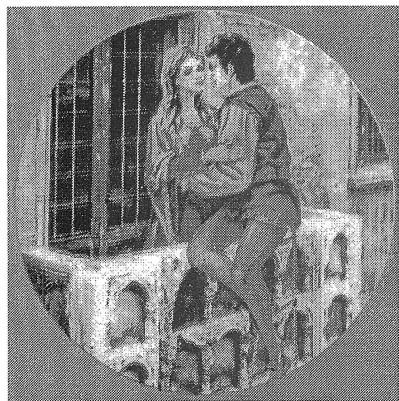
Верона е град на Ромео и Јулија и претставува вистинска туристичка атракција. Многубројните туристи, кои ја посетуваат Верона,

Балконот на Јулија

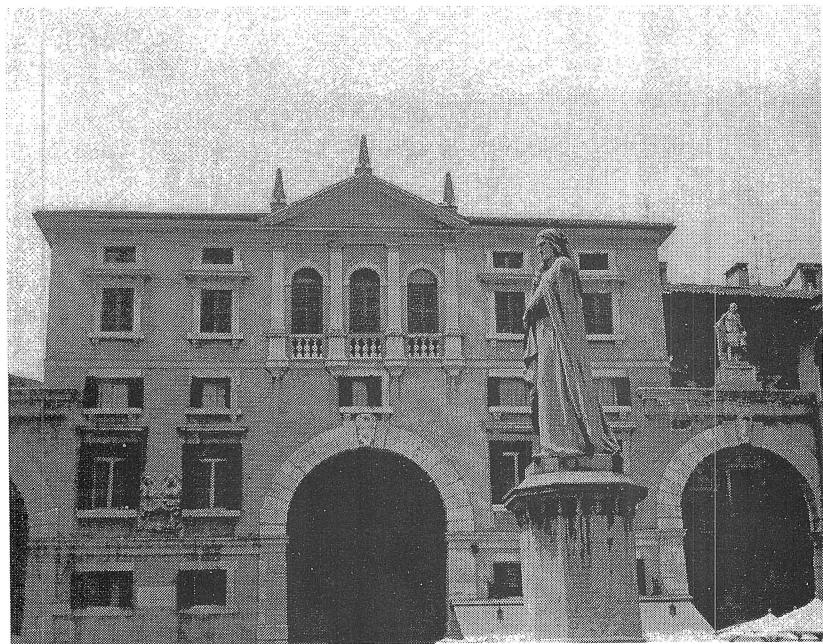

се воодушевуваат од градбата од XIII век - палатата со балконот на Јулија Капулети. Италијанското семејство Капулети било противник на семејството Монтеки и на нивната борба е заснована љубовната трагедија на Ромео и Јулија во истоимената Шекспирова драма. Пред балконот на Јулија се наоѓа и нејзината статуа, пред која секогаш има редица од туристи. Според некоја легенда, допирот на градите и раката на статуата означува плодност

и верност за секој, кој се фотографира пред неа. Сидовите околу балконот на Јулија се целосно испишани со љубовни пораки од туристите.

Верона неосетно може да ве внесе во пазувите и да ве зароби во нејзиниот шарм и импозантност. Не можете да ја напуштите Верона без да купите некој сувенир, книга или слика од прекрасните продавници, каде што ве пречекуваат љубезните продавачи. Божествениот град и неговите жители се подгответи да ви овозможат пријатен престој и да ви посакаат искрено добредојде.

Снименикот на Даните Алиџиери

ПОДГОТВИЛ:

Рената Пејелуѓоска

Прошка Време

И камењата пристуваат
а јас не ти простиш.
Не беше доволно достоен
за мојата прошка.
Можеби ќе ти простев,
но со збор само,
но ни таа прошка
не ја чу,
зашто не ме праша.
Можеби ќе ти простев
зашто срцето
ми го направи камен
а и камењата пристуваат.

Сè е време, времето е сè.
Времиња мрачни,
времиња светли,
времиња разурнувачки,
времиња создавачки.
Сè е време, времето е сè.
Еднаш убива,
друг пат воздигнува
и одеднаш сè зема.
Сè е време, времето е сè.

Анакиева Билјана

БИФЕ РЕСТОРАНТ

ЛОЦИРАНО ВО
ФИЛОЗОФСКИОТ
ФАКУЛТЕТ

ПРИЈАТНО КАТЧЕ ЗА ОДМОР
НА СТУДЕНТИТЕ

Демократски шах-мат

Прагот на 21-виот век е пред нашите бавни чекори. Додека едни уживаат во сјај и гламур, другите бараат оригиналност. А кој е виновен за овој контраст?

Природата, се разбира, чудната човекова природа. Сакајќи да се создаде тивок ловец на информации, со богато срце и празни џевови, создаваме монструми со човечки лик и политичка нарцисоидност. Луѓето (се извинувам), народните маси сакаат експликација и супституција за реалсоцијализмот. Свеста и самоконтролата се зголемува обратно пропорционално, па затоа политичките канибали треба да се запрашаат: кога? како? и зошто? Човекот е „човек“, а не играчка во рацете на некое несозреано властољубиво детуле. Нашиот човек и неговите пријатели доби нов општествено-политички систем. Но по неколку остри и лути зими, посакаа сè да се врати „по старо“. Зошто? Па, господо просветени просветители, политичкиот систем не се копира; тој се адаптира на општествено-политичките услови и на економската сцена.

Во овој фалсификуван театар (француски плаџијат) прсти вмешаа: од „нискобуџетни“ политичари, бизнисмени, па сè до борци од НОВ. Сите еднострани релации на комуникација се резултат на 50 години макотрпна работна навика и совршена организација. Жртви се полагаа, луѓето гинеа за идеали, а денес живееме во организираност, слична на вонредна состојба.

Во овој век на лудило, кога Америте нуклеарните отпадоци ги акумулираат во вселената, виртуелната реалност стана обичен декор во

западноевропските домови, македонската популација се жигосува со незнание. Намерно или не, се прават грешки. Благо речено, сиов хаос е „мала“ грешка на одговорните и стручни... Во оваа хармонија и духовна стабилност владее квиз: чип-погоди, министерствата наградуваат, релативното го покрива сесознајното бидејќи и душата балканска не е безграницна. Сè има почеток, заплет и крај. Пресуден фактор е modus vivendi: Сигурност или Слобода. Нешто слично на западниот страв од поплава на информации (Интернет и нови можности), но овде во друг, сосема спротивен контекст. Додека АМДРА (Национална агенција за управување со радиоактивни отпадоци) бара подземни предели за отстранување на нуклеарните материјали кај нас, „демократските духови“ се борат за иста цел - депонирање на штетните материји во некои неискористени сфери: Вар-

дар, езерата и сите можни потенцијали. Значи, надградба во екосвеста на европско ниво. Импресивно, нeli?

Сите сме гости на овој сувор свет, затоа не правете му зло на пријателот - бумерангот, кога се враќа, е постар. Лажеше човекот за помошта, затоа што не размислуваше со логиката на разумот. Секој, кој ќе сака да им го покаже патот на гладните и боси за љубов, ќе биде распнат.

Затоа, немојте, вие, повеќеслојни остатоци од туѓи животи, да се обидувате да глумите светци - затоа што тоа е акт на криминал. Секогаш интелектот е тој, што е забранет, а високиот

стил на духовно живеење е сметан за инкубатор на закоравени „психопати“. Така размислуваат народните маси. За нив, капиталот е среќа на информиран и бистар ум, со предиспозиции - уметник во вештината на правење пари. Концентрација на вредности, без вредности. Ништо повеќе, ништо помалку. Биди млад, биди откачен, биди разбран, биди, пред сè - човек. Сите обиди за креација се вообичаени за патоказите во денешница, бидејќи секој новитет е страшно чуден и изопачен, па сите не прави анксиозни и страшливци.

На прагот на 21-виот век секаде во светот владее висок научен сензibilitет, само кај нас шета по улица и во нечиј ум страв од новото. Во таа мртва тишина можеби има мала најава за бура. Без несакани инциденти, ве молам!

Марков Гоце - Елиош

Клуб на лекувани алкохоличари

Алкохолизмот како заболување предизвикува медицинско-психијатрски последици и драстично го менува односот на алкохоличарот према целокупната социјална средина. Алкохоличарот се повлекува, се изолира, ги кине врските со пријателите, ги нарушува семејните односи, има проблеми на работа, а често и ја губи работата. Присутен е негативен трансфер и непријателства со средината.

Ваквиот развој на пореметувања во социјалното функционирање трае со години. Лекувањето во болница или екстрахоспитални услови е вовед во апстиненцијата и во промените, што ќе следат во целокупното семејно и социјално функционирање. Времето на лекувањето е релативно кратко за постигнување на корекции во социјализацијата и рехабилитацијата на човекот. Една од можностите за продолжување на терапискот третман е лекување преку *клубот на лекувани алкохоличари*.

Клубот на лекувани алкохоличари е сложена социјална група,

што ја сочинуваат лекувани алкохоличари, членови на нивните семејства или други блиски особи и терапеути. Клубот е едно од ретките места, или единствено место, каде што алкохоличарот може да најде разбирање за себе, за своите потреби, а неговиот напор да го остави пиењето се ценi. Клубот станува важен извор на поддршка, а поддршката и критиката од другите членови се од големо значење. Примерите од постарите апстиненти, дека алкохолизмот може да се победи, доведуваат до дополнителна мотивираност и енергија на свежиот апстинент. Клубот станува важен извор на поддршка на апстинентот.

Цели и задачи на клубот

Основна цел на клубот на лекувани алкохоличари е терцијална превенција, во смисла на:

- да ја зацврсне и трајно да ја одржи апстиненцијата од алкохолни тајлоци кај лекуваниите алкохоличари
- да ги сречи рецидивите кај членовите на клубот, а ири рецидиви, преку тайронажата да им ја дружи и обидебната љомош
- да работи на ресоцијализација на лекуваниите алкохоличари
- да им дружи љомош на семејствата, за надминување на проблемите, настанати во штекот на забавувањето
- да работи на подобрување на комуникацијата на членовите на КЛА
- да љомогне во реинтеграцијата во социјалната средина на лекуваниите алкохоличари
- да љомогне во изнаоѓање на форми за подобрување на квалиитетот на живеењето на членовите на КЛА

Принципи на работа на КЛА

Клубот на лекувани алкохоличари работи по принципот на модифицирана тераписка заедница.

Членовите на клубот, своите искуства од лекувањето, што се однесуваат на едукацијата за алкохолното заболување, комуникациските и терапевтските искуства ги пренесуваат во клубот.

Традиционалните улоги терапеут - пациент се променети. Алкохоличарот има поактивна улога во своето продолжено лекување и рехабилитација. Срж на групната работа е комуникацијата, што е неопходна за секоја човечка интеракција. Преку комуникацијата се изразуваат социјално-емоционалните потреби.

Секој член на клубот треба слободно да ги изнесува своите размислувања, искуства и ставови, без да биде оптоварен, како тоа ќе биде прифатено од останатите или дали тоа ќе им се допадне на другите. Меѓутоа, треба да е спремен да прифати конфронтација со членовите на клубот.

Секогаш треба да се почитува тој, кој зборува, да се остави да се искаже, без да му се влегува во зборот. Кога некој ги изнесува своите размислувања и емоции, треба да зборува во свое име, а другите сами ќе одлучат, дали тоа се и нивни емоции и размислувања.

Потребна е постојана анализа на интерперсоналните односи. Членовите на клубот треба да стекнат осет за тоа, како другите напредуваат и да можат да го забележат послабиот напредок на некој член. Да се спремни да му помогнат во надминувањето на кризата и во рехабилитацијата во неговата социјална средина.

Клубот треба да биде отворен за сите заинтересирани лица, кои имаат потреба за помош, при што би се оспособиле за самопомош.

Љубица Јаневска

Состојбата со квалитетот на езерските води

Според Уредбата за класификација на водите, истиите со оглед на нивната намена и степенот на чистота, се распределуваат во 4 класи на квалитет, и тоа:

класа 1: Води, што во природна состојба, со евентуална дозификација, можат да се употребуваат за пиење и за производство и преработка на прехрамбени производи.

класа 2: Води, што во природна состојба може да се употребуваат за капење и рекреација, за спортиви на вода или кои со вообичаени методи на обработка - кондиционирање, може да се употребуваат за пиење и за производство и преработка на прехрамбени производи.

класа 3: Води, што во природна состојба можат да се употребуваат за наводнување, а по нивното кондиционирање и во индустријата, на која не ѝ е потребна вода со квалитет за пиење.

класа 4: Сите останати води, што можат да се употребуваат за други намени само по извршена соодветна обработка.

Квалитетот на водата од крајбрежниот појас на Охридското езеро, кај мерните места Св. Наум, Хотел „Метропол“ и Хотел „Бисер“ е со вредности, што ги задоволуваат критериумите за 2-ра класа, во Охрид - кај Градското пристаниште повремено и за 3-та класа, а кај Градска плажа почесто за 3-та класа. Во последниве 5 години, евидентно е подобрувањето на квалитетот на водата, особено на Градското пристаниште и Градска плажа. На сите мерни места присутно е слабо органско загадување, со нешто повисоки вредности во близина на градот. Евидентно е, дека со одведувањето на дел од комуналите и индустриските отпадни води со колекторскиот систем има значително подобрување

на квалитетот на водата, иако сè уште законски пропишаниот квалитет на водата не е задоволен.

Крајбрежниот појас на Преспанското езеро се карактеризира со квалитет на вода од 2-ра класа и истиот е константен неколку години напазад. Присутно е слабо органско загадување, што во летно-есенскиот период е со нешто повисоки вредности. Микробиолошкото загадување на водата почесто с со вредности за 2-рата класа, а во зимско-пролетниот период и за 1-ва класа. Од хемиско-токсичните материји, само железото е докажано повремено со вредности за 3-та и 4-та класа, а кај Претор и вон класа.

Квалитетот на водата во крајбрежниот појас на Дојранското езеро се карактеризира со вредности, претежно за 3-та класа, и надвете мерни места - Стар и Нов Дојран, а повремено и за 4-та класа - кај Нов Дојран. Од година во година присутно е влошувањето на квалитетот на

водата, како во поглед на промената на физичките и органолептички особини на водата, така и во нарушувањето на кислородниот режим, микробиолошко загадување, проследено со високи вредности на индикаторите на фекалното загадување. Во летниот и есенскиот дел, овие загадувања имаат максимални вредности.

Влошувањето на санитарно-хигиенската состојба на езерото е последица од наглото и еnormno губење на водата, односно, негово оплитнување, со што се создаваат услови за многу побрзаeutрофикација на истото.

(продолжува)
В. П.

ТАЈНАТА НА КРИСТАЛНИОТ ЧЕРЕП

Миланчо Миленкоски

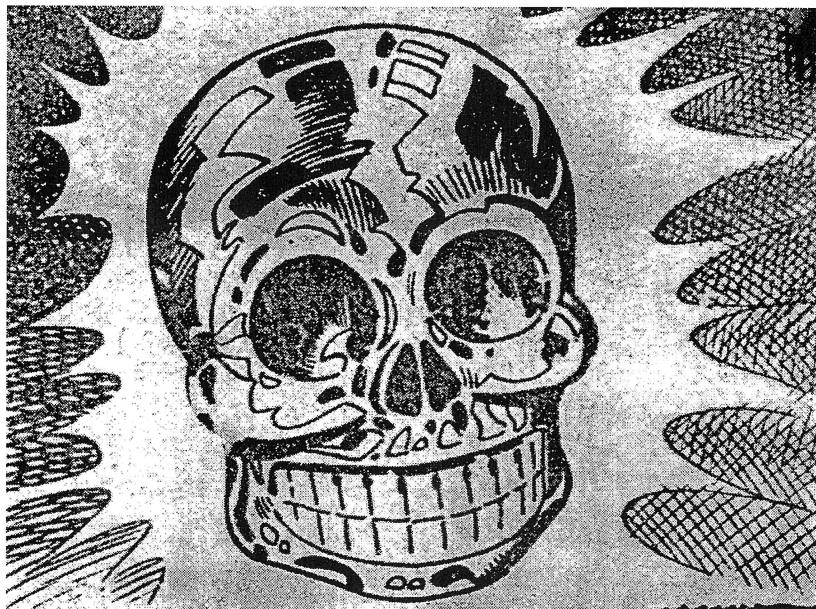
„Татко ми се занимаваше со ископувања во Централна Америка, во Британски Хондурас (денешен Белиза). Понајдовме урнатини на еден град на Маите, кој, според неговото тврдење, имал известни сличности со Атлантида. Поради тоа, продолживме со ископувањата уште седум години.“

Потоа, еден ден, помеѓу камењата видов нешто, што светкаше. Тој ден ми беше седумнаесетти роденден и тоа ме исполни со радост“.

Со овие зборови, Ана ле Гијон Мичел-Хејсис го опиша откритието, до кое дошол нејзиниот татко Ф. А. Мајк Мичел-Хејсис во далечната 1927 година. Тогаш, во Луубантун („Градот на паднатите камења“), едниот од центрите на цивилизацијата на Маите, Мичел-Хејсис го пронаоѓа предметот, што ќе ги стави пред вистинско искушение многумината истражувачи, кои се обиделе да ја откријат неговата суштина, прочуениот кристален череп, наречен „Череп на Судбината“.

Мајк Мичел-Хејсис, английски авантурист, амбициозен и интелигентен човек, со години патувал низ двета американски континенти, занимавајќи се со најразлични занимања (од каубој до професионален коцкар, од револуционер, припадник на силите на Панчо Вила до археолог) и движејќи се во круговите на милијардерите и на професионалните војници. Неговото откритие е едниот од најтаинствените предмети, било кога пронајдени при некои археолошки ископувања. „Черепот на Судбината“ (во природна големина) е изработен од еден огромен кристален блок, многу прецизно и педантно.

Мајк Мичел-Хејсис и неговата посвоена ќерка систематски одбивале да дадат било каква поеди-

ност околу откривањето на черепот. Во својата автобиографија, таинствениот авантурист, за својот најпознат пронајдок напишал едвај неколку редови. „Легендата вели дека Черепот го кристел високиот свештеник на Маите за концентрација и манифестирање на желбата за нечија смрт. Велат дека тој е олицетворение на скупното зло. Некои луѓе, кои цинично му се смееле, умреле. Други биле жртви на несреки и сериозни болести“. Во подоцнежните изданија на ова дело, овие реченици се исфрлени. Од причина, што не сакал да открие, на кој начин дошол до черепот, многу луѓе сметаат дека се работи за криумчарење, за череп, поставен на определено место, за во поволно време одново да се „пронајде“.

Според доста оскудните податоци, што ги дава пронаоѓачот на кристалниот череп, неговата старост е околу 3600 години. Но, податокот дека го користеле свештеници на Маите, внесува сомневање во ова датирање. Потеклото на Маите, многу истражувачи го сметуваат во

290 година н.е., што горните зборови на неговиот пронаоѓач ги чини сосема неверојатни. Стручњаците на Британскиот музеј го припишуваат на цивилизацијата на Ацтеките и го датираат со XIX, односно XV век н.е. Како дошла една ацтекска ракотворба во еден град на Маите, никој нема понудено конкретен предлог. Дури и алатот, со кој е изработен черепот, е сосема непознат. На него е утврдена само трага од остат скалпел. Ако е тоа алатот, со кој е изработен, тогаш неговиот автор би требало да работи врз него непрекинато околу 150 години.

Черепот има прилично злокобна, иако сензионална, репутација. Неговиот пронаоѓач предизвикал големи возбудувања, особено при едно свое патување во Африка. Еден јужноафрикански весник од четириесеттите години го вели следново:

„Черепот на Страшниот суд“, мртовечка глава, изработена од природен кристал пред повеќе од 3600 години, озлогласена по тоа, што навлекува зло на оние, кои ја гледаат,

оставила зад себе уште една жртва, поминувајќи низ источен Лондон, заедно со нејзиниот сопственик, г. Ф. А. Мичел-Хејис, познат истражувач и ловец на големи риби. Тој стигнува денес (во вторник) во Дербен, на својот пат во Зулуленд.“

Потоа, во написот се описува следниов случај:

„Два-три часа откако го фотографирал черепот, Џек Рамден, фотокореспондент, доживеал шок, како никогаш дотогаш, кога се обидел да добие слика од негативот. Штом го вклучил апаратот, се чула страшна експлозија во замрачената соба, што потонала во уште поголем мрак“.

Черепот почнува да светли штом до него ќе допре и најмал зрак на сонце. Тогаш изгледа многу злобно и може да предизвика страв кај овој, кој се наоѓа во неговата непосредна близина, особено ноќе. Некои луѓе се колнат дека во него виделе застрашувачки сцени, други чуле како од него допираат крикови, а некои луѓе, кои подолго гледале во него, ја загубиле психичката рамнотежа. Мичел-Хејис тврди дека домородците, кои работеле при неговото ископување, почнале да му се поклонуваат, велејќи дека тоа е нивното божество, дека може да лекува од најстрашни болести, но и да биде причина за најстрашна смрт.

Реконструкцијата на лицето кај овој череп, што ја извршиле полициски експерти, покажува како изгледала личноста, чиј череп послужил како модел - ако моделот воопшто постоел. Со тоа е разрешена и тајната на полот на черепот. Денеска, сите истра-

жувачи се согласуваат дека се работи за женска особа во доцните тинејчерски години, или жена на, околу, дваесет години.

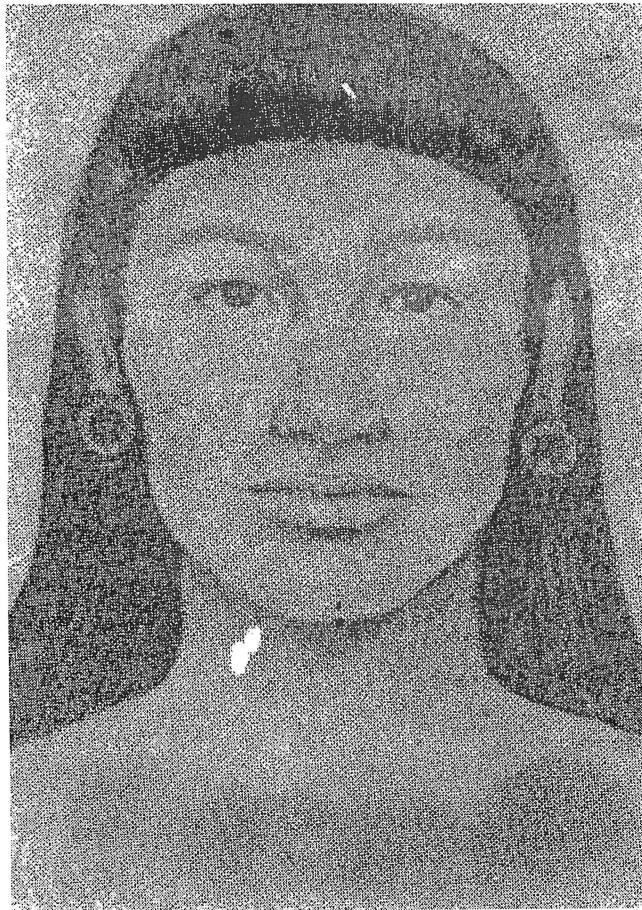
Черепот на Судбината не е единствен. Постојат уште два вакви предмети, чие што потекло, исто така, е таинствено. Многу луѓе сметаат дека, ако го откријат потеклото на едниот од нив, тогаш сигурно ќе го откријат потеклото на черепот, што го има Ана Мичел-Хејис. Едниот од нив се чува во Британскиот музеј во Лондон, а другиот во Парискиот Музеј на Човекот. Двата черепа се разликуваат од овој во Луубантун по еден детал: черепот од Луубантун има подвигна вилица, додека черепите од Лондон и Париз се со статична вилична коска. Што се однесува до нивното потекло, и тоа е обвено со таинственост. Британскиот музеј, својот череп го отку-

пил од Тифани, познатиот љујоршки јувелир, во 1898 година за сума од само 120 фунти.

Черепот од Париз, стилистички ист со другите два, само малку помал, исто така ја зачувал својата тајна. Стручњаците од музејот тврдат дека бил составен дел од еден „волшебен скриптар“ на Ацтеките, од XIII или XIV век и дека е користен за предвидување на иднината и за растерување на змији.

Вистинската старост на черепот е невозможно да се утврди. Дури и кога би се земал дел од него за испитување, не би се постигнало ништо. Само би се оштетил черепот, но не би се утврдило, кога е направен. Со испитување на содржината на водата во кристалот би се утврдила староста на кристалот, но не и староста на черепот.

Освен погоре споменатите теории за намената на кристалниот череп, една посебно го привлечува вниманието на оние, кои се интересираат за него. Некои сметаат дека овој череп е вистински кристален компјутер, што засега не ги открива своите можностии само заради незнанието на денешниот човек. Ако е така, тогаш, на какво технолошко ниво биле оние, кои го изработиле черепот? И денешните стручњаци се согласни дека не може да се направи толку прецизно дело, со сите потребни детали, како што е Черепот на Судбината. Дали тогашните цивилизации биле на многу повисоко технолошко и научно ниво, отколку ние сега? Тајната веројатно ќе остане нерешена.

Реконструкција на лицето

Облици на љубовна врска

Ова е приказна за љубовните кругови. За моментот, кога сте се заљубиле во него и за жал, за последната капка, заради која се излеала чашата. Љубовта е родена од задоволството, од кое се исполнил секој поглед на саканата особа. Но и убавиот цвет вене, кога е занемарен - ако не го полевате секој ден.

време неговиот круг станува и ваш. Вие сте луди од љубов, не можете да живеете без него, цело време е во вашите мисли, не можете ни да јадете, ни да спиете како порано, колената ви се тресат кога ќе го видите. Круговите потполно се поклониле. Тој е дел од вас, а двајцата сте дел од божественото лудило, што го нарекуваме љубов. Со добар при-

исцрпени. Чувствувате дека и на вистина, не постоите, дека ништо не е вистинско, за да дадете сè само да можете да поминете цел ден во нејзината прегратка. Тоа е лудило. Тоа е фаза, кога кругот на вашата личност потполно е поклонен со него-виот круг.

Среќа, повеќето од нас сака да го сочувава здравиот разум во љубовта, да останеме она, што сме, да ја доживееме љубовта и (истовремено) да оставиме малку простор само за себе, сами да одлучиме кој дел од кругот на нашето суштество ќе биде преклопен, а кој не.

Поминувајќи низ фазата на љубовта, кога не сте можеле да јадете и спиете, да зборувате поврзано, нити да одите право без него, а сè уште меѓу вас постои силна сексуална привлечност, тоа што понатаму треба да го барате од особата во која сте заљубени е пријателство, нежност, верност, искреност, лојалност, активна поддршка во сè, што сакате да направите, почитување, сочувување на вашиот интегритет, учтивост и смисла за хумор.

Двајцата морате да се трудите околу својата врска ако сакате вашата љубов да потрае, бидејќи тоа е работа што бара многу. Не заборавјте на секојдневно „залевање на љубовниот цвет“: ружи, нежна прегратка, убав збор, сè тоа е потребно за постојано да ве потсетува дека љубовта е тоа, што ве споило. Малите знаци прават чуда.

Аранѓеловиќ Светлана

Секоја врска е составена од два круга, кои во извесна мера се преклопуваат. Една кратка врска ве допира само површно: се сретнувате, круговите се допираат по страните, го делите еден со друг она, што имате да го поделите и заминува секој на своја страна. Тоа е средба, што вашите емоции само малку ги повредила. Вие сте сè уште таа иста особа, каква сте биле и пред средбата.

Романтичната љубов е по-друга. Кога ќе се заљубите, на некое

јател, кругот останува сочуван, па и се зголемува. Вие взајмно правите отстапувања, делите, разговарате, се смеете и плачете заедно. Се чувствуваат посилни кога сте заедно поради грижите (и љубовта), што ја негувате еден кон друг. Границите на вашето его остануваат недопрени. Вие сè уште сте исти, а можеби и подобра особа.

Страствената љубов е подруга. Границите на вашето его повеќе како и да не постојат. Кога него го нема, вие се чувствуваате изгубени,

Љубовта - илузија од минатите времиња

Дали љубовта сè уште се ја вува или е само заморен збор, што се прифаќа површно, но не во доживеан однос? Дали е подобро, повеќе да не сметаме на неа?

Станува збор за љубовта, некогашната кралица на животот, која многумина денес ја вбројуваат во мртвата. Дали навистина присуствувааме на нејзиниот погреб, или пак, таа - спроти кризата на бракот и љубовништвото - сепак, спаѓа во оние смртници, кои упорно продолжуваат да живеат, можеби заради

тоа, што затрозеноста на нејзината егзистенција ја зголемува желбата за преживување. Сведоци сме на длабоката преобразба, во која клучниот настан на животот - љубовта - се заменува со флексибилната или со покригната интимна програма. Таму, каде што некогаш бил збор за љубов, денеска се заменува со „партнерство“, „врска“ или пак, „случен аранжман“. Овие нови поними како воденички камен го сомелуваат сето она, што некогаш претставувало „најголема авантура“. А можеби љубовта отсекогаш била само таин-

ствена светлост, која преку тмурната панорама на секојдневието се крие во сјај или сенка? Па сепак, беше моќна додека во неа се веруваше. Зборовите само ја покажуваат вистинската суштина на она, што веке го добило своето место под сонцето. Соочени сме, значи, со новиот и прилично безбоен поим - „врска“. Оној, кој е во врска, знае дека вчера е минато, а дека денеска нема да трае, ќе дојде и ќе замине и затоа е најдобро да се негува рутинизираната дистанца спрема сопствените илузии. Ако илузиите мора да умрат, подобро е да умрат од наша, отколку од туѓа рака. Ги убиваме илузиите од страв дека нив може да ги убие некој друг. Кој претерано не се најдева, нема ни да се разочара. Значи, безбедност на прво место!

Дали воопшто, љубовта може да го најде своето место во општеството? Само љубовта ја ублажува надмокта на другите. Само во љубовта може да се служи, а да не се биде роб. Само таа не води кон другите вон нашите сопствени граници. Таа е „социјална сила“, што само со еден потег ја освојува и исполнува свеста на поединците, таа е сила, пред која нашето самојубие го предава оружјето за момент. Таа не оспособува да се стремиме кон повисоки цели: совладување на сопствените граници. Индивидуалната програма за љубов сигурно не е единствен голем камен на градбата, што се вика општество. Но, тој е незаменлив прв чекор на патот кон општеството, што се заснива на сила и терор на поединечната волја. Силата на љубовта, што ги зближува лубето и ги одржува заедно, во суштина е истата таа, што го штити општеството од разделување.

Миник Кајерина

Црниот пазар - заобиколување на законот

Импровизирани фирмии, пиратски банки и црни пазари што осигуруваат секакви услуги... Нема граници за перачите на валкани пари, кои со насмевка го заобиколуваат секој закон.

Пред неколку години се пенионира чиновник на познат хотел во Сан Франциско, кој вршел многу оригинални задачи. Чиновникот имал уникатен занает на „законски перач на валкани пари“. Навистина, во почетокот на векот сопственикот на хотелот „Сент Френсис“ забележал дека валканите монети дури и ги валкаат ракавиците на неговите елегантни клиенти. Решение: сите монети, добиени во хотелот да поминат низ раствор од киселина и да се враќаат во касата само во блескав вид.

Далечно романтично минато. Денес, перењето на пари има само едно значење: да се рециклираат не-законските или „прни“ пари за да бидат вратени обратно во економијата и законскиот финансиски систем. А штом тоа започне - повлекување нема. Експертите, и останатите, зборуваат само за „прилив“ и „наводнување“.

Да наброиме неколку примери.

Во Русија 1993 година: Министерството за внатрешни работи со општи дека повеќе од 40 000 руски

предпријатија, како државни, така и приватни, се под влијание на организираното кршење на законот, чии финансиски операции надминуваат 5 милијарди франци.

Во САД 1993 година: По повод анкетата за проникнувањето на пари на јапонската мафија во калифорниското игралиште за голф, ФБИ открија дека јапонските мафиози го користеле бумот во продажбата на недвижнини, недвижен имот, во 80-тите години и рециклирале повеќе од 1 милијарда долари на Западниот брег на САД, меѓу Хавајските острови, Лас Вегас и Лос Анџелес.

Гангрената се шири. И сè е ужас. До таков степен, што и нестабилните европски банки, каде што по традиција се врши внатрешна контрола, сфаќаат дека треба да се обратат до Интерпол. Се работи за тоа, што логиката на перењето на пари нема ништо општо со економската рационалност. Загубата на 50% од првичните инвестиции е непоправлива катастрофа и за најлесноверниот финансисер. Рециклирањето на 50% од печалбата е победа на нарко-трафикантите, кои собираат купишта пари на студентските маси. Последица: „финансисерот мафиоз никогаш не стравува дека може да го претовари мулето“. Дури и ако тоа се струполи под тежината на товарот, во дадениот случај се поставува прашањето за пазарот. „Видете ги зделките за продажба на недвижни имоти во големите светски метрополи кон крајот на 80-тите години, подвлекува директорот на Одделот за борба против перењето на пари во големите банки. Во почетокот, купувањата во огромни размери, направени од фи-

нансиски центри со сомнителна репутација предизвикаа вештачки бум, а подоцна и крах. Како резултат на тоа, париските банки претрпеа загуба од 500 милијарди франци. Некои директно фалираа“.

Се поставува прашањето, всушност, на какви суми одговара таа „планетарна црна каса“. Еве го одговорот на прашањето, даден од Одделот за меѓународни финансиски статистики на Меѓународниот Монетарен фонд: „Меѓу 700 и 1000 милијарди долари со годишно зголемување од 80 до 100 милијарди долари“. Кои се сопствениците на таа маса од незаконски финансиски авоари? Мошне воздржано, банкарите од „загадочните“ центри ги набројуваат сопствениците на „капиталите од економијата во сенка“: специјалните служби, партизаните од Третиот свет, мафиите, дилерите на оружје и наркотици.

На прво место е нарко-трговијата: експлозијата на пазарот за наркотици и проширување на „црната дупка“ се совпаѓаат временски. Треба да се има предвид и трговијата со оружје и фалсификувањата со цел да се избегнат даноците. Во светските финансиски системи тоа

претставува „тумор“ чија маса не може да се измери, како и всушност, и брзината на проширувањето.

После ова се поставува прашањето: кои се елементите, што го засилуваат погубното дејство на туморот?

Во главном, постојат два елементи, првиот е Друштвото за светски меѓубанкарски финансиски телекомуникации и Комората за компензација на меѓубанкарските системи за плаќање. Тоа се приватни фирмии - првата е белгиска, а втората американска, низ чии раце секој ден поминуваат околу 1000 милијарди долари. Тие се во состојба да префрлат неограничено количество пари со брзина на звукот - без притоа да се интересираат за тоа, кој ги праќа и кој ги добива. Така, операциите за перење на пари преминуваат од епохата на камената сеира кон епохата на авангардната технологија.

Вториот елемент е економската криза, што владее од почетокот на 90-тите години. Веднаш штом едно претпријатие ќе се спрепне, кон сопственикот се обраќаат семожни посредници, вистински финансиски свет, за да му предложат начини да излезе од состојбата. Се разбира, со некои „услуги“. Обврзувањето обично е неповратно и во крајна линија, таквите фирмии потпаѓаат под целосна зависност од парите на организираниот криминал. Во Италија, благодарејќи на тој метод, Комората и Коза ностра успеаја да ја префрлат својата дејност од Кампанија и Сицилија и да се вгнездат и во Северна Италија.

На крај се поставува прашањето за „кругот на валканите пари“.

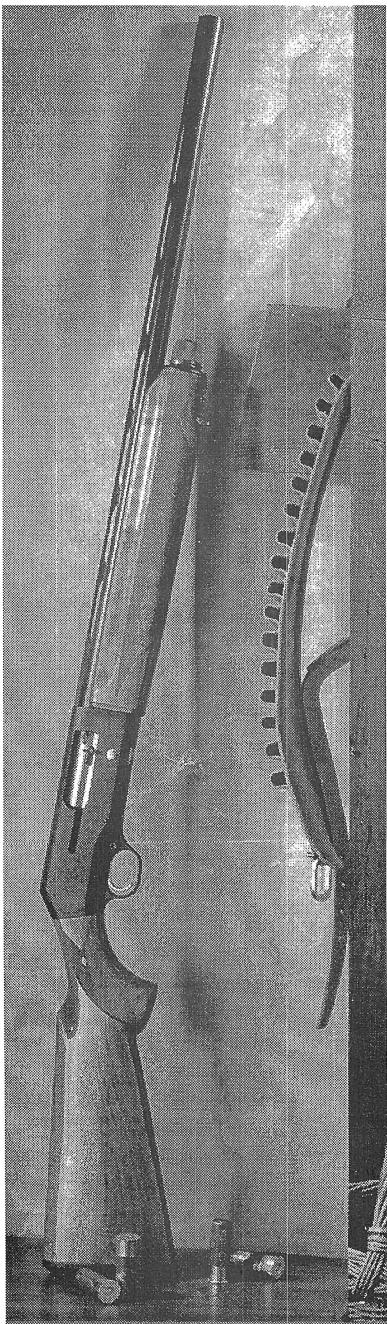
Постојат неколку етапи во кругот на валканите пари, низ кои тие повторно се враќаат во економијата и законскиот финансиски систем.

I етапа - валкани пари

Незаконските печалби треба да се трансформираат во респектирани пари, во некоја замја со стабилна економија, каде што гангстерските картели и групи ќе можат да располагаат со нив сосема законски.

II етапа - бекство

Парите тргнуваат по многу патишта за да се намалат ризиците. Тие можат да бидат пренесувани неизаконски во различните земји, познати како „рајски даночни катчи-

ња“. Или, да почнат да циркулираат во самата земја преку многубројните фирмии-соучеснички, кои бројат пари во готово и чија дејност тешко се контролира (казина, турнири на шоу бизнис, ноќни локали, извоз, туризам, автосервиси, вложување во спортови).

III етапа - конверзија

Парите треба да влезат во финансискиот систем. Изброени кеш или преку трансфери, тие треба да „легнат“ во банкарските сметки на сугерирани лица или фирмии, создадени специјално во „даночните раеви“, по можноста таму, каде контролата е најтешка - Панама, Науру и Вануату.

IV етапа - претходно перење

За да се заметнат трагите, таквите фирмии отвараат врати и на најреномираните финансиски пазари, познати со почитувањето на банкарската тајна (Хонг Конг, Сингапур, Швајцарија). Парите се уште раздробени на многу места, циркулираат меѓу нив и тоа, што повеќекратно се префрлаат по електронски пат. На тој начин, потонуваат во сложените финансиски монтажи.

V етапа - перење

Првичните суми се обновуваат. Со посредство на многубројните фирмии распснати по светот, парите под форма на фалшиви фактури или фиктивни заеми почнуваат да течат кон некој од големите финансиски пазари, како Вол Страт или лондонскиот Сити. Преземени од финансиски или трговски претпријатија, кои работат законски, но се под влијание и може да бидат реинвестиирани по нормални економски патишта.

VI етапа - чисти пари

Резултат - парите слободно се вlevаат во светската економија - трговија, недвижни имоти, берзи, скапоценни материјали, уметнички дела.

Ѓорески Игор

За хиљади години култури, за жал, денес не знаеме многу, а модерната археологија, освен неубедливи артефакти, нема други докази дека некогаш постоеле. Останале само бројни преданија и следи назнаки во прстенарите лепотици, митови и легенди...

Малку се народи на светот, кај кои и ден-денес не живеат легенди за царства и земји, изгубени во вртлогот на времето. Нордиците раскажуваат бескрајно интересни стории за хипотетичната Гондвана, народите крај Индискиот океан се присетуваат на рајската Лемурија, се слушаат приказни и за легендарната земја Му, драматичното исчезнување на прекрасната Атлантида, а високо горе на Хималайлите, во долгите и студени ноќи на Тибет, старите лами проповедаат приказни за среќната земја Шангри-Ла.

За завесата на времето лежат изгубени светови. Тешко е да се докаже дека постоеле. Меѓутоа, многу полесно е да се докаже дека релјефот на нашата планета во минатото драматично се менувал. Пред неколку години, мексиканскиот научник Гарсија Пејона, вршејќи археолош-

ки истражувања на Кордиљерите, сосема случајно, на висина од 5700 метри, во дебелите наслаги мраз открил остатоци на две колиби. Но, тоа не би било толку сензионално, да во нивна близина не нашол и го-

Тихиот океан. Така, спрема преданијата на жителите на острвите југозападно од Нов Зеланд, во дадечното минато океанот ги проголтал земјите Ка-Хоуп-О-Кане (Телото на богот Кане). Во полинези-

лем број школки и морски фосили. Тоа најдобро сведочи дека Кордиљерите се издигнале после страшна катаклизма и дека пред тоа, Атлантикот имал сосема поинаков изглед.

Се претпоставува дека ни Антарктикот, пред катастрофата, немал своја ледена капа. Тоа го докажува откритието на научниците, кои пред неколку години земале примероци од неговото тло. На длабочина од 1,5 км под ледената кочула, тие откриле остатоци од вулкански пепел.

Ништо помалку значајни ефекти од последната вселенска катастрофа забележани се на Далечниот Исток. Интересно е да проследиме една изјава на рускиот писател и истражувач, Александар Горбовски: „Записите за некои земји, што се спуштиле на морското дно, сочувани се кај народите крај

ските митови, често се спомнува некаква Голема Земја и други земји, што после непознатата катализма се спуштиле на дното на океанот“.

Овие податоци се потврдени и со археолошки ископини. Недалеку од острвот Понапе (Каролински острови), откриени се остатоци од голем град, што дополну исчезнал во морето. Исто како и во Атлантикот, понирањето на копното во Тихиот океан се одиграло во по-долг период, после страшна вселенска катастрофа.

Постојат записи и за копно, што исчезнало во Индискиот океан. Така, во делата на античките автори може да се прочита запис за превлаката, што некогаш ги поврзувала копната на Индира и Африка. Овие сведочења се потврдени и со откритија од поново време. Така на пример, голем број лингвисти откриле

личности кај дравидските јазици на Јужна Индија и Источна Африка. Флората и фауната на тие поднебја сведочат во корист на тоа, дека некогаш овде постоела копнена врска. На Мадагаскар дури постојат околу 10 видови мајмуни лемури, кои освен во Африка живеат единствено уште само во Индија. Но, тоа не е сè. Окоју 26 видови билки, што може да се најдат на Мадагаскар, растат само на уште еден дел од планетава - во Јужна Азија, но затоа пак, ги нема во Африка, иако, како што е познато, таа е многу поблиску до овој остров.

Нејасни спомени за копно сред Индискиот океан, хипотетичниот континент Лемурија, може да се најдат во историските традиции на народите во Јужна Индија. Еден индиски историчар запишал: „Тамилахам, или Таковината на Тамлиите, во далечното минато се наоѓала во јужниот дел на големиот остров Наваламо, што бил една од првите земји, што се појавиле долж Екваторот.

Таму се наоѓала и Лемурија, исчезнат континент, што бил колевка на човековата цивилизација“.

За овие култури денес, за жал, не знаеме многу, а модерната археологија, освен со бледи и недоволно убедливи артефакти, не располага со никакви убедливи докази дека некогаш постоееле. Останале само бројни преданија и бледи назнаки во прастарите летописи, митови и легенди. Вистинските свештства и докази ги уништил самиот човек.

Нашата планета доста често се гушеја во мрачните времиња, кои секогаш го уништувале она, што го создал човековиот ум, она, што е напредно, често и со крв гасејќи ги најтенките зраци на научните знаења. Да се потсетиме на средниот век, Инквизицијата и шпанските конквистадори, кои заради блесокот на златото уништувале сè пред себе, дури и цели народи. Книгите, лето-

писите и пишаните документи во минатото доста често завршуваат во орган, археолошките наоѓалишта се губеле зад освојувачките хорди, жедни за ограбување. Древните знаења и корисните пораки така засекогаш биле уништени. Не толку одамна, и Хитлер и Гебелс на градските плоштади ги запалиле најзначајните дела од своето време, од Томас и Хајнрих Ман, Теодор Пливил, нобеловецот фон Оцицког, Карл Цукмаер и други.

Разни хитлери и гебелси, за жал, имало во сите епохи на човековото живеење и изградување. Заради тоа, денес може само да претпоставиме, какви знаења се криеле во неброените ракописи на древните цивилизации. Опустошена е познатата збирка Пизистратата во Атина (VI век п.н.е.). Исчезнале папирусите од библиотеката во храмот на божицата Шах во Мемфис, а иста судбина доживеала и Пергамовата библиотека во Мала Азија, за која се претпоставува дека имала повеќе од 200.000 вредни ракописи. Нешто од сето тоа успеале да сочуват Арапите, па така останале ракописи до ден-денес.

Освојувачите речиси секогаш во минатото, биле и немилосрдни спрема културно-историските споменици и културните градини на побрените народи. Уништувале и палеле секаде, каде што можеле да стигнат. Историјата нè потсетува на трагедијата на Картигина, која во 146 година п.н.е. Римјаните ја срамниле со земјата и морето. Во седумдневниот пожар, во најтешката и најстратничката недела на еден народ, исчезнале околу пола милион драгоценни ракописи, а по игра на случајот, спасено е само едно дело, што подоцна е пренесено и на латински јазик. Во случај Картигина да ја одбегнала оваа трагедија, сигурно денес повеќе би знаеле за царството на фараоните, за поморските патишта и историските откритија,

храбрите Картигинци, за Атлантида, Сumer, Вавилон. Но за жал, се случило она, што многу често се случувало во историјата на човечкиот род. Но, ова не е сè. Книгите ги запалувале и во Кина. Во III век п.н.е., првиот император од династијата Чин ги запалил сите дела на Конфучиј. Во исто време, сириското цар Елифан наредил да се запалат сите книги на Ереите. Сепак, најстраниот удар на културното богатство му го задал Јулиј Цезар, кога ја запалил египетската флота во Александрийското пристаниште. Огнената оргија се пренесла и на градот, па така пламната и надалеку познатата Александрийска библиотека и 700.000 дела се претвориле во пепел. Цезар е одговорен и за уништување на многубројни друидски ракописи во Галија, а римскиот цар Диоклецијан бил заколнат противник и ги уништувал сите дела, што на било кој начин говореле за магијата и тајните учења.

Пред 2500 години, запалени биле некои дела на грчкиот филозоф Протагора, и тоа само затоа што едно свое дело го започнал со зборовите: „Не знам дали посотови бог или не“, додека мал број дела од Софокле, Еврипид, Тит Ливиј и други антички писатели и хроничари се чуваат и денес. Паралелно со тоа, тврдат истражувачите, многу значајни дела или нивни верни копии лежат неоткриени во разни краишта на планетава. Како илustrација на овие тврдења нека ни послужи откритието на Бедуинот Мохамед Дим, чувар на кози, кој во 1947 година, во пештерите недалеку од Мртво море, сосема случајно, открил голем број на глинени предмети со вредни ракописи на нив. Не само што биле тоа стари записи на хебрејската Библија, туку најстари откритија, временски надминувајќи ги претходните за полни илјада години.

(продолжува)

Сите Момiroski

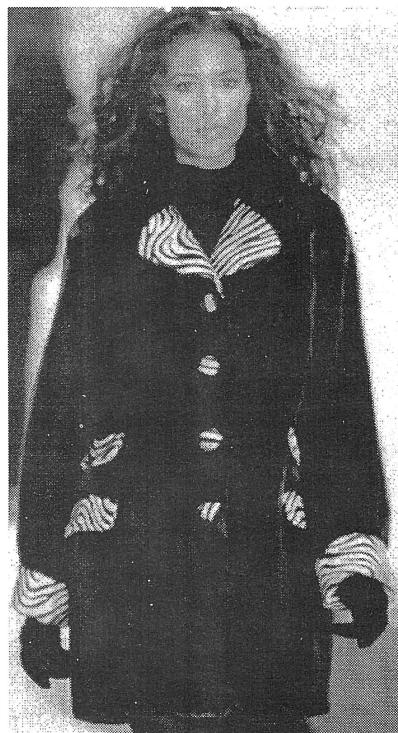
Инспирација од улица

На најзначајниот и најголем европски салон за текстил Premiere Vision, одржан на почетокот на октомври во изложбениот парк недалеку од Париз, прикажани се првите визии за модата есен-зима 1997/98. Модните визионери упорно се трупат да го осетат „пулсот“ на улицата. Така, обичниот свет се облекува обично спрема своите потреби и можности. Општ впечаток е, дека облеката и чевлите на повеќето микувачи се од евтини материјали, но модерно обликувани.

За променливо време, типично за Париз, се носат вкроени блејзери, пончо наметки, кратки мантили, „цигари“ панталони и мини здолништа, без оглед на долнината и обликот на нозете, бидејќи во нив побрзо се чекори. Парижанките најголемо ја прифатиле облеката во стилот од 70-тите години - удобни мокасини со четвртаст врв, рамни или со дебела стабилна потпетица. Тие најчесто имаат пластичен фон и чинат меѓу 100 и 400 франци, додека

моделите од фина кожа на некој познат произведувач чинат меѓу 600 и 1500 франци. Чизмите се, секако, поскапи. Тие, како некои ремек-дела, ги красат излозите на ексклузивните продавници и ретко „шетаат“ по улиците.

За разлика од улиците, во излозите има што да се види. Преовладуваат сите тонови на светли бои, сè до темно кафената, потоа, бои на рѓа и темна портокалова, светло зе-

лена и секако црна. Многу се имитации на леопард и зебра.

Има многу твид, техно материјали со метален сјај, вистинска и вештачка кожа, сатен, сомот и трикотажа.

Значи, оваа мода е удобна и фантазерска, софицирана, со јасни линии и полна со контрасти. Издолжената силуета, кроевите и боите се типични за 60-тите и 70-тите години, само добија други имиња и се обогатија со нови материјали. Би-

дејќи модата се менува преку ноќ, од прикажаните модели за есен-зима 1997/98, ќе видиме што ќе остане.

1. Издолжена силуета

Како и во 70-тите години, силуетата оваа зима е максимално издолжена. За тоа придонесуваат новите еластични материјали, едноставни модели, како туники, припиени за тело, што ги покриваат колковите и панталони, чии ногавици паѓаат преку високите потпетици.

2. Свонести ногавици

После повеќе сезони, во кои беа актуелни кратки „цигари“ и широки „пижама“ панталони, креаторите за оваа есен-зима предлагаат тесни, без фалти, малку свонесто проширени од колената надолу и многу долги панталони. Покрај но-

вата форма на панталони, одговараат чевли со полна висока потпетица.

3. Во знакот на зебрата

Золозите кажуваат дека не постојат две зебри со иста шара. Ова често ги инспираат модните креатори да ја копираат природата, но секојпат да внесат и нешто ново и свое. Во секој случај, на овој дизајн не може да му се занемари атрактивноста. Ефектните комбинации

на црно и бело и оваа сезона се појавија наасекаде.

Моден хит - диви мачки

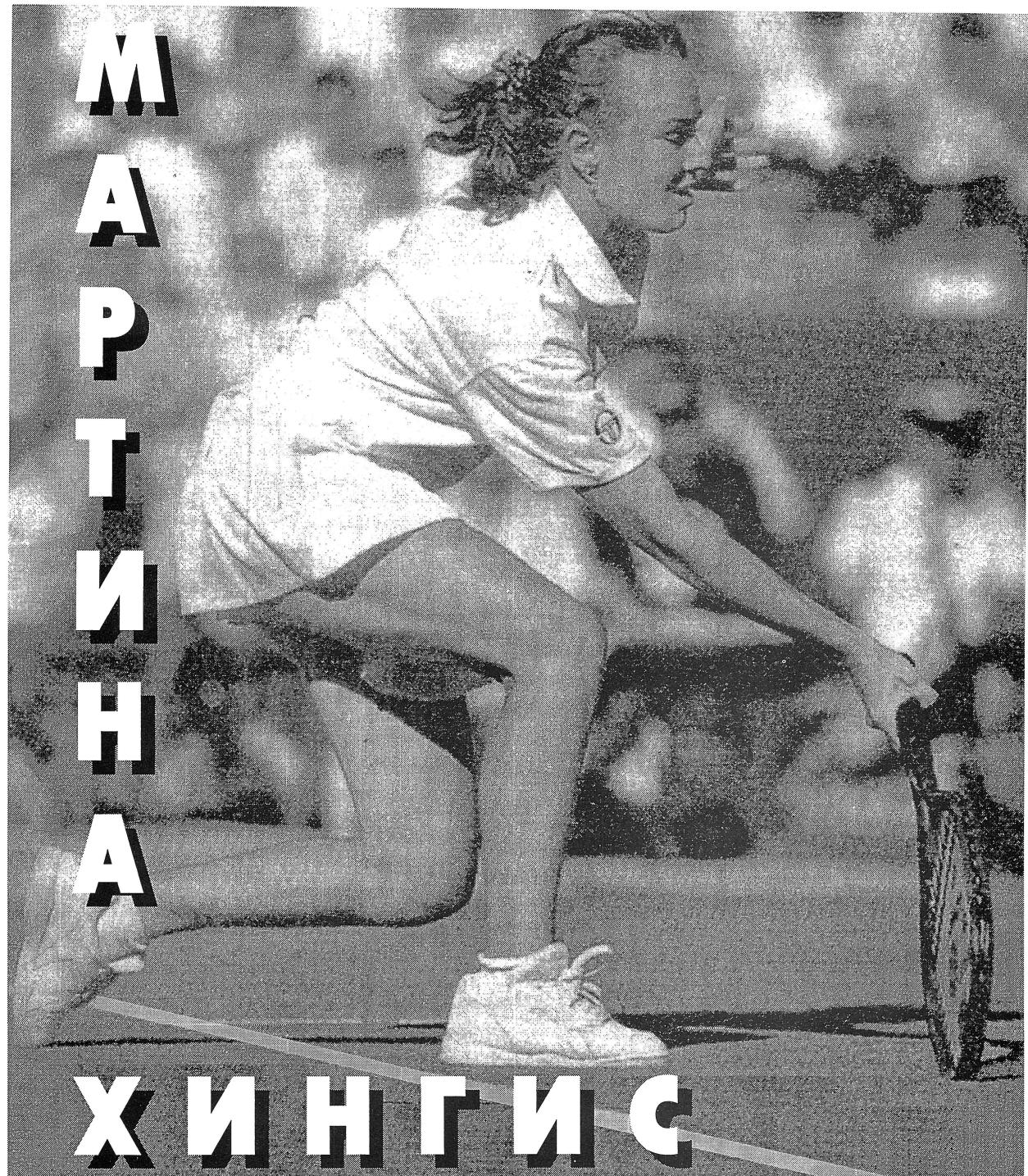
Заблагодарувајќи им се на новите технологии во производството на материјали, егзотичните диви животни може да здивнат, но затоа, упорните монденки оваа сезона просто се затрупани со шари од зебри, питони, крокодили, а посебно од леопард и тигар.

Атанасова Гордана

М А Р Т И Н А

ХИНГИС

Потекнува од Чехословачка, земја која веќе не постои на географска карта, но земја, чиј тениски ген и понатаму опстојува. Чесите и Словациите не живеат заедно, но заедничко им е тоа, што нивната тенисерска школа и понатаму раѓа шампиони. Пред десеттина

години, Иван Лендл и Мартина Навратилова владееја на тениските терени, денес, можноста да ги наследат ја имаат Ричард Крајичек и Мартина Хингис.

Хингис е родена на 30 септември 1980 година во Кошице, Словачка. Нејзините родители рано се

развеле. На седумгодишна возраст, заедно со нејзината мајка, која се премажила за еден швајцарски инженер, се преселува во новата татковина. Уште од првиот ден на нејзиниот живот, одгледувана е да стане голема тенисерка. Нејзината мајка Мелани, своевремено 20-та тенисер-

ка во Чехословачка, ѝ дала име по својот идол, Мартина Навратилова. Со тенискиот ракет Хингис за првпат се запознава во својата трета година, а со 13 години станува најмлада шампионка на јуниорските „грен-слем“ турнири, со триумфот на Ролан Гарос во 1993 година.

Наредната година Мартина го репризира успехот во Париз. Следува триумфот во Вимблдон, а по два месеца и второто место на Флешинг Медоус. Со серијата на успешни настапи во сингл започнува во септември, на Ју-Ес Опен. За првпат доаѓа до полуфинале на сениорски „грен-слем“. Од тогаш до денес, нема изгубено ниеден натпревар пред финалето. Ги освоила турнирите во Филдерштат, Оукленд, Сиднеј, Мелбурн и Токио.

Во Мелбурн, таа станува најмладиот „грен-слем“ шампион на сите времиња. Покрај триумфот во текот на турнирот, Мартина склучила договор со модниот креатор Серџо Тачини, вреден 10 милиони долари. Интересен е податокот дека Мартина, за првите месец дена играње во 1997 година, заработила околу 740.000 долари, што е повеќе од заедничката заработка на Пит Сампрас и Карлос Моја, двајцата најбогати тенисери.

Моментално второпласирана на ВТА листата, Мартина сè уште го чека своето крунисување на тенискиот престол. Доколку до средината на јануари 1998 година ја смени Штефи Граф од првото место, таа ќе стане најмлада кралица на сите времиња. Времето, како и планираниот број на турнири за настап (20 - двојно повеќе од Граф) ѝ одат во прилог на Мартина, да го собори и тој рекорд, кој веќе шест сезони го држи Моника Селеш, која за првпат на престолот се искачи на 11 март 1991 година, кога имаше 17 години, 3 месеци и 19 дена. Мартина Хингис сега има 16 години и 5 месеци.

Тони Милески

СО САМООРГАНИЗАЦИЈА ДО ВИСИНСКИ КИК-БОКС КЛУБ

Од 1 октомври во студентскиот дом „Стив Наумов“ започна да работи кик-бокс клубот „Академија“, прв и единствен спортски клуб во склоп на еден студентски дом.

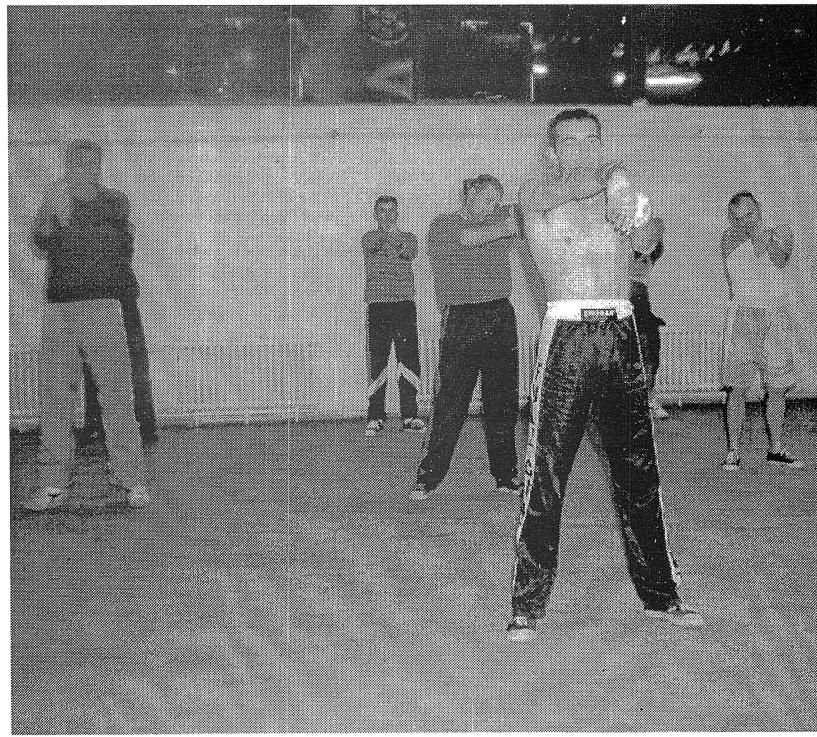
- Во овој клуб се изучува кик-боксот и се подготвуваат натпреварувачи за натпревари во лоу-кик, односно кик-бокс верзија. Рекреативците имаат посебен третман и нивниот број е сè поголем. Во клубот се изучува и вештината самодбрана, - рече Горан Карапиловски - Чак, тренер на кик-бокс клубот „Академија“.

Помошник на тренерот е македонскиот капате репрезентативец Зоран Пејов - Нинџа, а асистенти се Иван Марковски и Јовица Тадиќ, истакнати борци на овој спорт.

- После основачкото собрание, - вели Горан Карапиловски - Чак, - подготвивме програма за работа во која за наредната година предвидуваме да подгответиме неколку борци во двете верзии на натпреварување (кик-бокс и лоу-кик). Борците ќе имаат прилика да настапуваат на турнирите низ Македонија и да собираат искуство за државниот шампионат 1997.

А во перспектива, да се појавиме на што е можно повеќе интернационални турнири и шампионати, како во аматерска така и во професионална конкуренција.

В.П.

УМЕЕТЕ ЛИ ДА ДОНЕСУВАТЕ РЕШЕНИЈА?

1. Излегувате со пријател(ка) што ви се допаѓа, но друга личност исто така ве привлекува:

а) Се надевате дека тоа бргу ќе ви помине, зашто морате да избираате

б) Не се колебате ниту за миг да се впуштите во нова авантура

в) Излегувате и со двајцата (двете) истовремено

2. Слаб(а) сте по математика, но мечтаете да станете лекар:

а) Учите само по тој предмет за да ја поправите оценката

б) Решавате да студирате литература

в) Што и да се случи, вие ќе бидете лекар

3. Повеќе не се разбираате со пријателот(ката):

а) Чекате тој (тая) да ве напушти

б) Веднаш му (ј) кажувате дека е свршено

в) Без никакво објаснување престанувате да го (ја) барате дури и на телефон

4. Најдобриот пријател(ка) не го одобрува вашиот нов флерт и како одговор на тоа, вие:

а) Правите сè, нештата да се спредат

б) Се сретнувате со нив поодделно

в) Се разделувате со првиот од двајцата, кој ќе ви здоде

5. Родителите ви предлагаат да заминете со нив на долго патување, но пријателот(ката) сака да останете со него (неа) во текот на целото лето:

а) Без да се колебате, тргнувате на крајот на светот

б) Се обидувате да ги уредите

нештата така, што и тој (тая) да замине со вас

в) Се разболувате при помислата дека треба да донесете одлука

6. Кога некој од вашите пријатели бара совет:

а) Секогаш знаете што да му кажете

б) Не сакате да бараат совет од вас

в) Потребно ви е време да размислите

7. Замислете си дека ви останала само една недела живот:

а) Претпочитате да умрете веднаш наместо да страдате седум дена

б) И се препуштате на некоја лудост, за која сте мечтаеле

в) Се смирувате со сите, со кои сте биле скарани

8. Пријателите често ви забележуваат:

а) Дека бавно реагирате

б) Дека не знаете што сакате

в) Дека не размислувате пред да дејствуваате

АНАЛИЗА

Ако имате најмногу (+):

Нема сомнение: вие умеете да донесувате одлуки. Опасното кај вас е, што дејствуваате без многу да му ја мислите. Желбата за ново и длабоката досада што ја чувствувате при ситуации, што се одоловлекуваат, ве поттикнуваат да преземате избрзани решенија и за нив жалите во половина од случаите. Ако сакате да не правите многу грешки во своите проценки, обидете се да ја анализирате ситуацијата во целина, пред да донесете

каква и да е одлука. Тоа не секогаш е лесно, но запомнете дека треба секогаш да правите така, како што ви наложуваат срцето и совеста.

Ако имате најмногу (*):

Вие секогаш успевате да ги уредите нештата таќа, што и волкот е сит, и овците се на број. Бидејќи не сакате да преземате решенија, се трудите да не се залетате ниту во еден правец. Така успевате да се извлечете со минимални загуби. Во постапките секогаш се раководите од мудроста и чувствата и затоа никогаш не преземате нешто без претходно да размислите, какви ќе бидат последиците од тоа. Тоа е добро, но внимавајте да не трошите премногу сила за другите. Тоа ќе ви наптети. Многуте самојртви порано или подоцна ќе ве натераат да се чувствувате потиснати.

Ако имате најмногу (0):

Вие никогаш не би можеле да процените дали нештата се добри или лоши и секогаш чувствувате ужас дека би можеле да се најдете во двозначна ситуација. Категорично одбивате да донесувате решенија и ги подредувате нештата така, тоа да го прават другите за вас. Ако не сакате пријателите да ве сметаат за глупави, научете да донесувате решенија, па макар тоа да ви причинува многу тешкотии. Се обидувате истовремено да седите на два стола, но еден ден ќе паднете на земја.

A	B	V
1 *	+	0
2 *	0	+
3 0	+	*
4 +	*	0
5 +	*	0
6 +	0	*
7 0	+	*
8 0	*	+

ИСКРИ НА МУДРОСТА

Рекоа филозофите

„Човек на човека му е волк“ (Homo homini lupus est) - Томас Хобс
 „Преку трње до звездите“ (Per aspera ad astra) - Латинска поговорка
 „Да се биде, значи да се биде перципиран“ (Esse - percipi) - Џорџ Беркли
 „Среќа е, во младоста да се осознаат предностите на староста, а во староста да се задржат предностите на младоста“ - Гете

„Поубаво е да му се одмаздиш на непријателот, отколку да се смириш со него, зашто е правично со иста мера да се врати, а правичното е убаво. Освен тоа, карактеристика на храбриот човек е, да не биде поразен“ - Аристотел
 „Тезата и антитетата даваат синтеза“ - Вид Печјак
 „Се надеваме сè додека живееме. Бидејќи живеам, се надевам“ - Аристотел

Рекоа за љубовта

„Се плашиме само од она, што го сакаме“ - Толстој
 „Колку повеќе сакаме, толку сме поблиску до омразата“ - Ла Рошфуко
 „Лошо е да се биде сам, дури и во рајот“ - Албанска поговорка
 „Во втората љубов, човек се чувствува како да го повторува одделението. Познати му се сите предмети, но сепак не е сигурен, дали ќе го положи испитот“ - Нушиќ

„... потреба, потреба за очај и страдање... И тоа често така бидува со срцата, кои многу изгубиле“ - Достоевски

„Да љубиш е исто, што и песна да пееш, а нема песна без крај“ - Стара јапонска поговорка

„Верувај ѝ на љубовта и кога задава болест, срцето е тука да се дарува“ - Тагоре

„Ме имаш ли мене, имаш сè“ - Германска поговорка

„Тој, кој љубел, не може да љуби,

Тој, кој пламтел, не може да гори“ - Јесењин

Ребус

Баримур

Перазик

Автор: Миланчо Миленкоски

од 01.03.97 до 01.04.97**Овен**

Вашите несвесни желби ќе излезат во суперегото и ќе дојдат во конфликт со вашите емоции. На 06.03 ќе ја примите поддршката или помошта од некој ваш пријател. Околу 11.03 со вашиот пристап кон друштвото, внимавајте да не им се прикажете во друго светло. Крајот на месецот вашето мислење ќе биде доста насочено на „јас“ и ќе бидете остри или саркастични.

Бик

Првата недела од месецот можете да имате нови начини на изразување на новите идеи. Ќе имате шанси да напредувате и да бидете активни во друштвото. На 18.03 можете да бидете немирни и концентрацијата да ви биде намалена. Од 23.03 можете да имате една романса, која ќе ја држите во тајност.

Близнаки

На почетокот на месецот може да водите грижа за другите. На 02.03 може да дојде до конфликт со партнерот или во односите со јавноста. Средината на месецот, вашиите организациски способности ќе бидат засилени, но внимавајте на финансиската страна. На 30.03 може да добиете симпатии од една особа во друштвото.

Рак

Треба да се соочите со реалноста. Поради вашите силни емоции кон партнерот, внимавајте да не го идеализирате во некој состојби. Ќе бидете напнати кога ќе настане промена на состојбата, која не сте ја очекувале. Околу 06.03 ќе имате можност да раководите со туѓи финансии. На 20.03 избегнувајте финансиски шпекулации. Една Девица може да ви го привлече вниманието.

Лав

Најдете некоја област, во која креативно ќе се изразите. Крајот на првата недела вашите емотивни односи се подобруваат. На 09.03 избегнувајте финансиски трошоци. Околу 18.03 може да бидете осетливи на некои лекови или алкохол. Крајот на месецот задоволство ќе ви биде вашата креативност да се изрази во науката.

Девица

Почетокот на месецот може да бидете популарни во друштвото. Околу 09.03 ќе бидете насочени кон самопотврдување. Внимавајте на исхраната. Средината на месецот една особа од друштвото ќе побара помош од вас. После 25.03 ќе се изолирате од надворешниот свет и ќе размислувате за планот што мислите да го реализирате.

Вага

Се чувствуваате сигурно, кога финансиската страна ви е добра. На 02.03 може да бидете драматични. Околу 09.03 вашата енергија ќе биде ограничена. На 18.03 може да влезете во конфликт со друштвото. Околу 30.03 може вниманието да ви го привлече еден Стрелец.

Шкорпија

Вашата интуиција е засилена. Вашата креативност може да ја изразите на поле на уметноста или книжевноста. Ќе бидете склони кон уживања и доста дарежливи. Околу 18.03 избегнувајте конфликти со странци. На 23.03 поради вашиот став кон пријателите вие ќе ја примите потребната поддршка. Финансиската состојба ви се подобрува.

Стрелец

Почетокот на месецот несвесно можете да дојдете до компли-

цирани финансиски состојби. Внимавајте да не влезете во конфликт со некој од домашните. Околу 23.03 ќе се почувствуваате слободно. Ќе бидете активни во друштвото. Еден Овен ќе ви даде малку страст.

Јарец

Друштвото нема да ве согледува онакви, какви што сте, туку во друго светло. Околу 02.03 ќе се почувствуваате напнато и ќе се повлечете од непосредната околина. На 06.03 финансиската состојба ви се подобрува. Околу 18.03 вашиот партнери може да предизвика кавга. Крајот на месецот сакате да се почуствуваате сигурно со присуството на една Девица.

Водолија

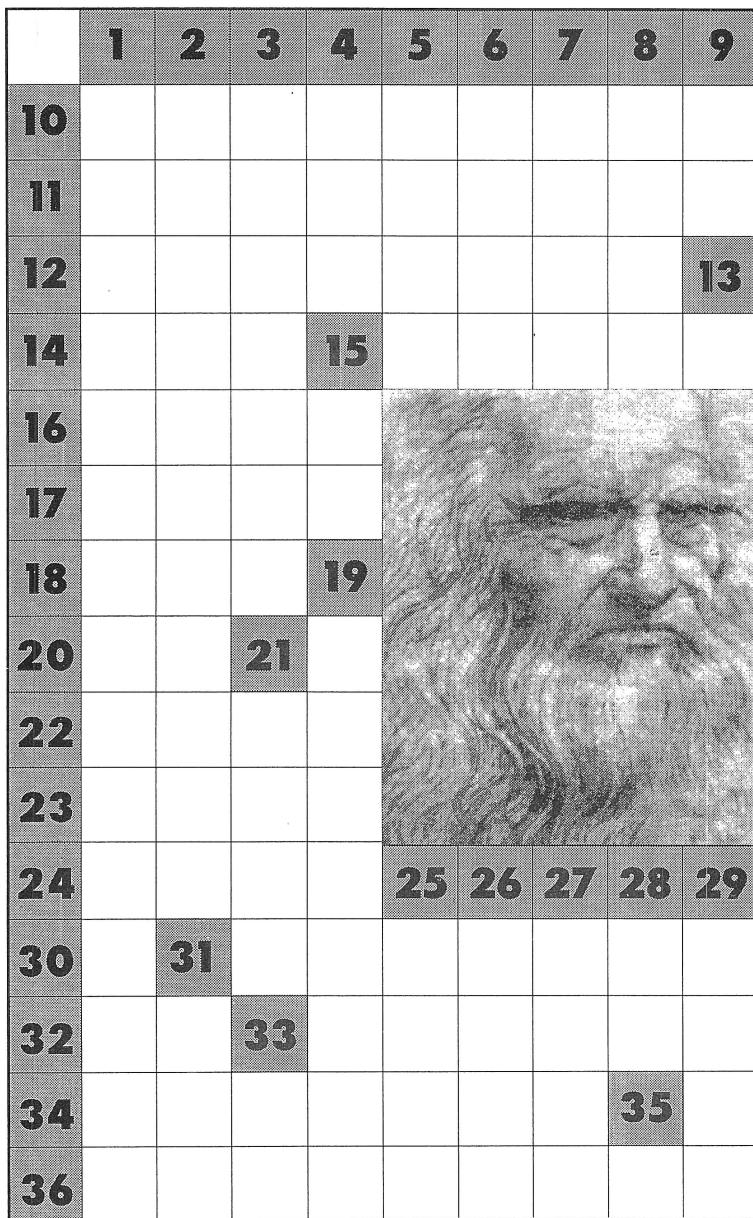
Истражувачки сте настроени и интуицијата може да ви помогне. Може да влезете во конфликт со некој од вашиите пријатели. Околу 09.03 нема да ја добиете ни моралната, ни духовната поддршка. Во втората половина од месецот вашата безгрижна насмевка може да ја прифати една Вага.

Риби

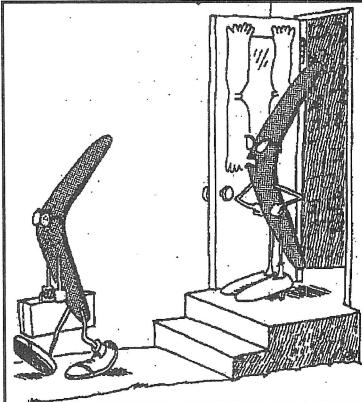
Ќе имате една чудна средба на почетокот на месецот. Имате можност да доминирате во односите со јавноста. Вашата љубезност другите ја прифаќаат позитивно. На 09.03 избегнувајте вербални напади од страна на партнериот. Од 23.03 контактите со партнериот и односите со јавноста ви се подобруваат.

Асиролог,
Аранѓеловик Светлана

“ДОБРО БАТКА, ШО Е СО
ДЕСНАТА РАКА”

“ХА!, КАКО И МНОГУПАТИ ДОСЕГА,
ПОСЛЕ 80 МЕТРИ ЌЕ ПОЧНЕШ ДА СЕ
ВРАЌАШ”.

Скандинавка

1. Ренесансен сликар (1452-1519) (фотос)
2. Полова немоќ (лат.)
3. Вид пушка во западните земји
4. Името на пејачката Ленокс
5. Село во Дебарско
6. Фригиско божество
7. Објект за премин преку река
8. Германска скијачка Мартина
9. Јапонска копнена милја
10. Скијачки центар во Норвешка
11. Апарати за еманација
12. Човек со животна радост
13. Сврзник
14. Река во Лаос, притока на Меконг
15. Англиски пејач, Рик - ад акта
16. Град во Норвешка
17. Истечна вода
18. Дезоксирибонуклеински ацид (скр.)
19. Копија верна на оригиналот
20. Опус Цитатум
21. Флуор - правилен удар во тенисот
22. Трага (дијал.)
23. Вид мајмун, лори
24. Словенечка пејачка, Симона
25. Град во Кенија
26. Завршеток
27. Река во Полска
28. Паоло Учело
29. Списи
30. Третиот вокал
31. Испуштање на букви од средина на зборот - кралот на Колхида, чувар на златното руно
32. Одредчен збор
33. Вавилонско божество - Tome Arsovski
34. Иглолисно дрво
35. Тон - азот
36. Жители на европска држава

автор

Миланчо Миленкоски

Едно (сосема) поинакво училиште

Постои едно компјутерско училиште, што одамна го привлекува вниманието на јавноста. Веројатно погодувате - се работи за компјутерскиот едукативен центар Александрија. Со желба да дознаеме нешто повеќе, нешто, што ќе ги заинтригира нашите читатели, се спаскувавме и им отидовме на гости, на чашка муабет. Во Александрија нè пречека г-н Александар Марјановиќ, директор на оваа куќа. Во продолжение на текстов, Ви го пренесуваме делот од нашиот разговор.

П: Од каде и кога потекнува идејата за едно вакво училиште?

АМ: Идејата за едно вакво училиште е многу постара, одшто би можеле да претпоставите. Имено, уште како дете сонував да оснивам фирмa, во која ќе работам со своите пријатели и колеги (од Електротехничкиот) факултет. Мојот работен век, како и на моите останати пет колеги (Владимир Десков, Игор Граматиков, Мирослав Нацевски, Антонио Мицевски и Мартин Тасевски) започна во А1 телевизија. Таму научивме како одреден компјутерски или технички проблем да го решиме за најкратко можно време. Во А1 бевме од нејзиното раѓање. Меѓутоа, многу бргу сфативме дека нашите можности се многу поголеми и дека и за А1 и за себе ќе бидеме од многу поголема корист, ако направиме нешто вакво.

П: Од каде и како започна Александрија?

АМ: Прво земавме под закуп стан од околу 90 м², во центарот на градот, позади познатата сендвичарница Камел. Станот беше неверојатно запуштен. Ни требаа околу 2 месеци да го средиме, имајќи предвид дека практично воопшто не ангажиравме мајстори. Од дома ги донесовме своите компјутери и секој од нас доби задолжение да напише скрипта за по еден курс. Ова не беше

воопшто едноставно, ако се земе предвид дека во тоа време, бевме во работен однос во телевизијата. Се разбира, имавме и голема морална и секаква поддршка од тогашниот директор на А1, Предраг Чемерик. Да не беше тој, веројатно, денес работите инаку ќе стоеја.

П: Колку досега ученици поминале низ Александрија и кои се Вашите ученици?

АМ: Досега низ нашите училиници имаат поминато околу 3000 ученици. Тоа се деца, ученици, студенти, но голем е и бројот на фирмите и одредени државни и јавни институции, кои кај нас ги имаат обучувано своите вработени. Кај нас се имаат обучувано повеќе министерства, а во моментот вршиме обука на кабинетот на Премиерот на РМ. Минатата година имавме и некои мошне специфични обуки. За АД за осигурување и реосигурување Македонија, вршевме обука за 230 вработени во повеќе градови на републикава, а имавме и клиент, кој бараше обука за користење на персонален компјутер - на английски јазик.

П: Имате свои училишта и надвор од Скопје?

АМ: Да. Минатата година, во соработка со едни наши колеги, отворивме училишта во Радовиш и Штип, во кои наставата се изведува според нашата програма. Се надевам дека наскоро ќе отвориме свои

училишта во секој град на Македонија. Се разбира, тоа не е нешто, што се прави само со пари. Најголемата вредност, според мене, се луѓето.

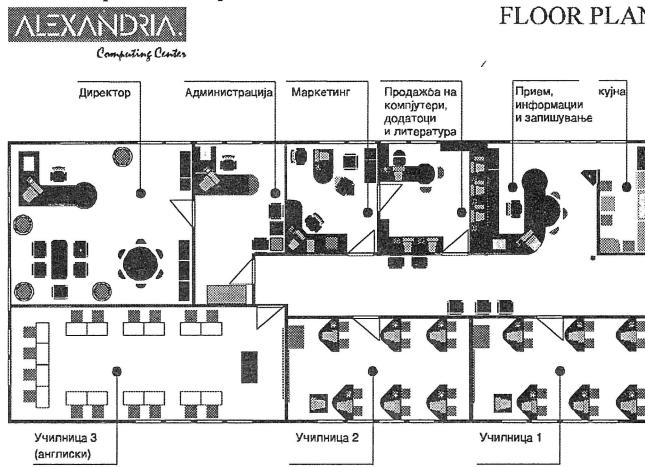
П: Што е најново во Александрија?

АМ: Од септември 1996 се наоѓаме во нов простор кај ТЦ Капиштец, од околу 300 м², што ни даде можност да го зголемиме обимот на работа. Имаме три големи нови училиници, од кои во едната се изведуваат курсеви за английски јазик според Оксфордската програма. Бројот на компјутери во школата веќе ја стигнува бројката од 20. Во моментов, подготвувааме и една телевизиска емисија. Емисијата МАГЕЛАН, што ексклузивно ќе се емитува на А1 ТВ, ќе содржи рубрики посветени на Интернет, мултимедиски дискови, игри, одговори на прашањата на гледачите, најнова информатичка литература, трикови за поефикасно работење како и многу други интересни нешта.

П: Што би им препорачале, за крај на овој текст, на нашите читатели?

АМ: Иднината е непредвидлива. Затоа, инвестирајте во знаењето, затоа што само таа инвестиција ќе Ви донесе поголема сигурност! Каде и да одите, ќе бидете дојтолку повеќе ценети и вреднувани, колку што е поголемо Вашето знаење.

FLOOR PLAN

ХРИСТО КАРТАЛОВ

СОЦИОЛОГИЈА НА СЕЛОТО

автор:
проф. д-р Христо Карталов
издавач:
**Филозофски факултет,
Институт за социологија,
Скопје, 1996**

општини во Република Македонија. Генерализирано кажано, книгата го обработува руралното општество во неговиот ТОТАЛИТЕТ.

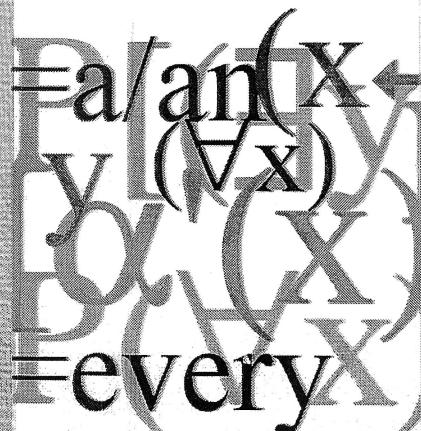
Сепак, искористувајќи ја својата креативна синтетизираност и длабочинска социолошка имагинативност заедно со методолошката мултифакторска анализа на селото и селанството, проткаено со ретроспектива, актуелност и визија, авторот ја извлекува на висок научен пиедестал оваа маргинализирана дисциплина - руралното општество.

Пишувачето на едноставен и разбиралив јазик и високо стандардизирана техничка обработка ќе биде дополнителната причина да овој социолошки фундамент биде во вашите раце, а со тоа да ја зголеми и вашата лична библиотека.

Васевски Игор

Виолета Панзова

УНИВЕРЗАЛНАТА ГРАМАТИКА
И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Во рамките на јубилејот 50 години на Филозофскиот факултет и полните 20 години од работата на Институтот за социологија, во еден од амфитеатрите на факултетот беше промовирана книгата „Социологија на селото“ од проф. д-р Христо Карталов, како одраз и плод на неговата долгогодишна научно-истражувачка работа.

Иако првостепената интенција на самиот автор беше, да самата книга претставува учебно помагало за истоимениот предмет на студентите по социологија, сепак, тоа би претставувало лимит за самиот авторов труд, бидејќи книгата е наменета за еден многу поширок круг на читатели, поточно, за сите оние, кои се засегнати, било професионално или лично, со селото и селанството (руралното општество), како што се агрономите, историчарите, правниците, етнолозите, социолозите, антрополозите, па и некои од државно-административните службеници, кои работат на оваа проблематика.

Започнувајќи ја книгата со самиот предмет на проучување, конституирањето на самата наука, продолжувајќи со обемната социолошка мисла за селото и селанството, руралната екологија како еден нов современ пристап за набљудување на руралното општество, прецизно обработената структура на руралното општество, селската традиционална култура, персоналните односи во руралната средина, односот урбано - рурално општество, сите промени и процеси во селото, интернационалната интегрираност на руралните организации и институции и т.н.

Глобалниот пристап кон руралното општество не ја изостави македонската рурална средина, компаративно гледано, со актуелниот момент и новата територијална поделба на 123

На 4-ти март 1997 година,

се одржа промоција на книгата

**“УНИВЕРЗАЛНАТА ГРАМАТИКА
И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК”**
од проф. д-р Виолета Панзова

Оваа книга на професорката Панзова, наставник по Логика и раководител на Институтот за филозофија на Филозофскиот факултет во Скопје, претставува студија од областа на филозофијата на јазикот кај нас, односно прва примена на сознанијата и методите на симболичката логика врз битието и структурата на македонскиот јазик.

EIN-SOF

SIEMENS
NIXDORF

HARDWARE
SOFTWARE
PUBLISHING
MULTIMEDIA

Vo Ekonomski fakultet, Skopje
Tel./Fax 11 11 23/ 11 23 08

C I N-E-M-A

CLUB OF STUDENTS
FROM THE UNIVERSITY OF SKOPJE